

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**ПРАКТИКУМ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Навчальний посібник

Укладачі: Б. І. Лабінська, О. Я. Гоменюк, О. М. Тумак

Чернівці

Чернівецький національний університет

2016

УДК 373.3.016:811.111(076)

ББК 74.261.7Англ

П 691

Друкується за ухвалою Вченої Ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 3 від 28.03.2016 р.)

Рецензенти:

І. П. Задорожна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Л. Я. Зеня, доктор педагогічних наук, професор кафедри німецької філології та перекладу, декан факультету перекладачів Київського національного лінгвістичного університету.

І. В. Беженар, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Укладачі: Лабінська Б. І., Гоменюк О. Я., Тумак О. М.

П 691 **Практикум** з методики навчання англійської мови в початковій школі : навч. посібник / уклад. : Б. І. Лабінська, О. Я. Гоменюк, О. М. Тумак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 184 с.

ISBN

Видання вміщає 7 тем з методики навчання англійської мови у початковій школі, які укладено на основі аналізу новітніх досліджень у галузі мовної освіти. Побудований на нових концептуальних засадах, він цілком відповідає навчальній програмі курсу для вищих навчальних закладів з підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Посібник може бути використаний для самопідготовки студентів усіх форм навчання до лекцій, семінарських і практичних занять, модульних контрольних робіт, заліків.

Книга призначена для студентів мовних спеціальностей, учителів початкової школи, викладачів іноземних мов і культур, аспірантів і здобувачів.

УДК 373.3.016:811.111(076)

ББК 74.261.7Англ

ISBN

© Чернівецький національний університет, 2016

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Методика навчання іноземних мов і культур як наука	5
Тема 2. Система навчання іноземних мов у початковій школі	22
Тема 3. Методика формування фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей.....	41
Тема 4. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні	80
Тема 5. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні	94
Тема 6. Методика формування іншомовної компетентності в читанні та письмі.....	116
Тема 7. Організація і забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності в початковій школі	141
Додатки	151

Вступ

Методичні ідеї практикуму ґрунтуються на досвіді роботи колективу авторів кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Ніколаєвої С. Ю.

Вперше здійснено спробу реалізувати основні методичні ідеї навчання англійської мови з урахуванням їхніх особливостей у початковій школі.

Структура посібника відповідає сучасним дидактико-методичним вимогам до методики навчання іноземних мов у вузах, передбачає послідовність викладу навчального матеріалу, міжпредметну координацію, володіння знаннями історії методики навчання іноземних мов.

Навчальний посібник містить 7 тем ідентичної структури. Побудований на нових концептуальних засадах, він цілком відповідає програмі курсу: “Методика навчання іноземних мов у початковій школі” для вищих навчальних закладів з підготовки майбутніх учителів початкової школи.

До кожної теми формуються цілі, наводяться основні завдання, опрацювання яких сприятиме глибшому

розкриттю змісту теми. У посібнику подається базова термінологія і мовні кліше англійською мовою; питання для обговорення на семінарському занятті; базова і додаткова література до кожної теми, завдання на практичне заняття та індивідуальні завдання; фрагменти уроків з англійської мови для початкової освіти; тести з ключами для самоконтролю. Додатки вміщують зразки планів-конспектів уроків та позашкільних заходів.

Навчальний посібник “Практикум з методики навчання англійської мови у початковій школі” призначений для студентів III курсу, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівня акредитації за спеціальністю “Початкова освіта”.

Тема 1. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК НАУКА

Мета: скласти теоретично обґрунтоване уявлення про методика навчання іноземних мов і культур (далі ІМіК) як науку, об'єкт і предмет методики навчання іноземних мов (далі МНІМ), зв'язок методики з іншими науками, ознайомитися з методами дослідження (основними та допоміжними), державним стандартом початкової загальної освіти, з'ясувати змістове наповнення освітньої галузі «Мова і література», характеристика програм з англійської мови для початкової школи.

Завдання:

- Ознайомтеся з науковою базою МНІМ.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- аналізувати й визначати основні характеристики методики як науки;
- реалізовувати окремі методи дослідження;
- конкретизувати зв'язки МНІМ з іншими науками;
- аналізувати навчальну програму з англійської мови для початкової школи;
- читати наукову літературу з теорії методики і використовувати її матеріал у практичних цілях.

Зміст теми

Методика навчання іноземних мов як наука та її місце в системі наук. Об'єкт і предмет МНІМ. Загальна і спеціальна методика. Методи дослідження в МНІМ. Основні та допоміжні методи. Зв'язок МНІМ з іншими науками.

Державний стандарт початкової загальної освіти та змістове наповнення освітньої галузі «Мова і література». Завдання мовного компонента освітньої галузі «Мова і література». Змістові лінії.

Характеристика програм з англійської мови для початкової школи.

Базова термінологія*

Державний освітній стандарт	<i>National Curriculum</i>
базовий навчальний план	<i>curriculum</i>
методика викладання іноземних мов	<i>Foreign Language Teaching Methodology, Language Pedagogy</i>
методичні вміння	<i>language teaching skills</i>
школа: початкова основна старша	<i>school primary school lower secondary/middle upper secondary/high</i>
базова наука	<i>basic science</i>
бесіда	<i>conversation (method)</i>
вивчення та узагальнення досвіду роботи	<i>data collection</i>
вимірювання	<i>measurement</i>
гіпотеза	<i>hypothesis</i>
група експериментальна	<i>experimental/focus/treatment group</i>

дослідження	<i>research, investigation</i>
дослідне навчання	<i>exploratory teaching</i>
дослідник	<i>researcher</i>
експеримент	<i>experiment</i>
задача навчання	<i>objective</i>
засоби навчання	<i>teaching aids</i>
застосування методу навчання	<i>method procedure</i>
збір даних	<i>data collection</i>
зміст навчання	<i>content of teaching</i>
мета навчання	<i>aim of teaching</i>
метод дослідження	<i>research method</i>
метод експертів	<i>expert (method)</i>
метод інтерв'ю	<i>interview (method)</i>
метод навчання	<i>teaching method</i>
методика викладання англійської мови	<i>English Language Teaching (ELT) Methodology</i>
методика загальна	<i>General Methods</i>
методика спеціальна	<i>Special Methods</i>
навчальна діяльність учнів/учіння	<i>learning</i>
навчання	<i>teaching</i>
навчання пробне	<i>experimental teaching</i>
навчаюча діяльність учителя	<i>teaching</i>
наукове спостереження	<i>observation method</i>
об'єкт дослідження	<i>object of study</i>
організація навчання	<i>teaching management</i>
підхід до навчання	<i>teaching approach</i>
предмет дослідження	<i>research focus</i>
прийом навчання	<i>teaching technique</i>
суміжна наука	<i>contiguous science</i>

*Базова термінологія навчального посібника запозичена з практикуму з

методики викладання англійської мови в середніх навчальних закладах (2007 р.), укладачем якої є доктор педагогічних наук, професор Ніколаєва С. Ю.

Мовні кліше

Good morning, class (afternoon)!	Добрий ранок (день)!
All right, put your things away.	Гаразд, відкладіть свої речі вбік.
Stop talking. (Be) quiet (now).	Перестаньте розмовляти. Тихо.
Who is on duty in your class (group) today?	Хто сьогодні черговий у вашому класі?
What day is it today?	Який сьогодні день?
Who is absent today?	Хто сьогодні відсутній?
Why are you late?	Чому ти запізнився?
That's no excuse (That's a poor excuse).	Це не причина. (Це неповажна причина).
It is your duty to keep the blackboard clean.	Твій обов'язок – піклуватися про чистоту дошки.
Take the duster and clean the blackboard, please.	Візьми ганчірку і витри дошку, будь ласка.

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Основні поняття і категорії методики навчання іноземних мов (об'єкт і предмет МНІМ).
2. Основні методи дослідження у МНІМ (критичний аналіз літературних джерел (у тому числі ретроспективне вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду); вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи вчителів, які досягли видатних результатів у навчально-виховному процесі; наукове спостереження; пробне навчання; експеримент; дослідне навчання).
3. Допоміжні методи (анкетування, дослідна бесіда, інтерв'ю; соціометрія; експертна оцінка; педагогічний консиліум; тестування; моделювання; хронометрування; математична статистика).
4. Зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою та характер цих зв'язків.
5. Характеристика Державного стандарту початкової освіти.
6. Завдання мовного компонента освітньої галузі «Мова і література».
7. Змістові лінії.
8. Структура і зміст програми з англійської мови для початкової школи.
9. Завдання мовного компонента освітньої галузі «Мова і література» в початковій школі та його змістові лінії.

Література для опрацювання Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетентності вчителя іноземної мови початкової школи :

[навчальний посібник] / Оксана Борисівна Бігич. – К. : Ленвіт, 2006. – 200 с.

- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови : монографія / Оксана Борисівна Бігич. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. – 138 с.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект) : монографія. – Донецьк : Вебер, 2009. – 296 с.
- Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах : [посібник] / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2007. – 288 с.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Є. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С. Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.
- European Portfolio For Student Teachers of Languages. A Reflection for language teacher education (EPOSTL). – [Electronic resource]. Access mode : <http://epostl2.ecml.at>, http://archive.ecml.at/mtp2/publications/C3_Epostl_Einternet.pdf.

Додаткова

- Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему

иностранные языки / Наталия Федоровна Бориско. – Киев : 2001. – 267 с.

• Буренко В. Професійна компетентність учителя початкової школи в сучасних умовах розвитку освіти / Валентина Буренко // Іноземні мови в школах України. – 2014. – № 6 – С. 23–27.

• Державний стандарт освіти початкової школи : іноземні мови. (Проект) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – № 4. – С. 8–10.

• Лабінська Б. І. Практикум з методики навчання іноземних мов на західноукраїнських землях (1867–1939 рр.) : [навчальний посібник] / Б. І. Лабінська. – Чернівці : Золоті литаври, 2012. – 248 с.

• Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності : курс лекцій : [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня “магістр”] / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої]. – К. : Ленвіт, 2011. – 344 с.

• Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / Софія Юріївна Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.

• Ніколаєва С. Ю. Іншомовна освіта в Україні: міфи і реальність / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2013. – № 4 (76) – С. 3–8.

• Про вивчення іноземних мов у 2014/2015 навчальному році // Deutsch. – 2014. – № 16 (360). – С. 4–10.

• Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів та структур у 2014/2015 навчальному році // Deutsch. – 2014. – № 8 (68). – С. 3–11.

• Програма Ради Європи на 2010–2014 роки. Освіта для міжкультурного взаєморозуміння прав людини і демократичної культури // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – № 4. – С. 18–42.

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

суміжна наука	
прийом навчання	
методика загальна	
методика навчання англійської мови	
метод навчання	
мета навчання	
засоби навчання	
початкова школа	
теоретична підготовка	
функції учителя	
педагогічна практика	
методика навчання іноземних мов	
керівник педагогічної практики	
державний освітній стандарт	
метод дослідження	
предмет дослідження	
об'єкт дослідження	

2.3'єднайте лінією україномовні кліше з англійським еквівалентом.

1. Чому ти запізнився? Добрий ранок (день)!	Good morning, class (afternoon)!
2. Запишіть!	All right, put your things away.

3. Розповідай!	Stop talking. (Be) quiet (now).
4. Візьми ганчірку і витри дошку, будь ласка.	Who is on duty in your class (group) today?
5. Хто сьогодні відсутній?	What day is it today?
6. Який сьогодні день?	Who is absent today?
7. Добрий ранок (день)!	Why are you late?
8. Сідайте! Сідай!	That's no excuse (That's a poor excuse).
9. Повтори/повторіть, будь ласка!	It is your duty to keep the blackboard clean.
10. Хто сьогодні черговий у вашому класі?	Take the duster and clean the blackboard, please.
11. Гарзд, відкладіть свої речі вбік.	
12. Читай (те) речення!	
13. Читай! Читайте!	
14. Перестаньте розмовляти. Тихо.	
15. Уважно слухай і вимовляй!	

16. Відповідайте з місця! Відповідай з місця!	
17. Твій обов'язок – піклуватися про чистоту дошки.	
18. Це не причина. (Це неповажна причина).	
19. Встаньте! Встань!	
20. Доброго дня, ранку, друзі / діти!	

3. Проаналізуйте структуру чинної програми з англійської мови для початкової школи і поставте знак “+” у відповідній колонці.

Критерії аналізу навчальних програм з іноземних мов	Є	Немає
1. Відповідність соціальному замовленню суспільства.		
2. Ухвалення відповідним державним освітнім органом.		
3. Конкретність визначення цілей, змісту і терміна НІМ.		
4. Наявність методичних рекомендацій в організації процесу НІМ.		
5. Відповідність вимог типу навчального закладу залежно від його напрямку.		
6. Наявність навчального плану.		
7. Наявність мовного й мовленнєвого матеріалу для кожного року навчання.		
8. Рекомендації з використання засобів поточного й підсумкового контролю навчальних досягнень учнів з ІМ.		

9. Наявність переліку дозволених відповідним органом освіти підручників з ІМ для різних типів шкіл.		
---	--	--

4. Порівняйте навчальний матеріал мовної і мовленнєвої компетентностей для загальноосвітніх закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням англійської мови та випишіть розбіжності між ними.

5. Ознайомтеся за допомогою інтернет-ресурсів зі списком рекомендованих підручників і навчально-методичних посібників для навчання англійської мови у початковій школі, затверджених МОН України. Заповніть таблицю.

<p align="center">Перелік підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою у 2014/2015 навчальному році</p>					
№ п/п	Назва	Автор	Клас	Видавництво	Рік видання
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

Додаткові підручники та навчальні посібники					
<i>№ п/п</i>	<i>Назва</i>	<i>Автор</i>	<i>Клас</i>	<i>Видавництво</i>	<i>Рік видання</i>
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук матеріалу на тему: «Методи навчання іноземних мов: минуле і сучасність».
2. Охарактеризуйте вказані нижче методи навчання іноземних мов за параметрами, розробленими С. Ю. Ніколаєвою (фактичні дані; наукові основи; методичні характеристики; назва; критичний аналіз).
  - граматико-перекладний;
  - текстуально-перекладний;
  - прямий метод;
  - змішаний метод;
  - усний метод Гарольда Пальмера;
  - аудіолінгвальний метод;
  - аудіовізуальний метод;
  - метод навчання читання Майкла Уеста;
  - комунікативно-ігровий метод;
  - інтенсивні методи.
3. Обґрунтуйте технології навчання іноземних мов і культур.
  - технології програмного навчання;
  - технології інтенсивного навчання;

- граматико-педагогічні технології;
- «мовчазні» технології;
- технологія повної фізичної реакції;
- «гандем-технологія».

Виконайте тест

Інструкція: *Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем**

1. Методика навчання іноземних мов і культур (ІМіК) – це наука, яка вивчає...

- а) цілі навчання, загальну спрямованість змісту навчання, організаційні форми навчання
- б) особливості навчання ІМіК у різних країнах
- в) цілі, зміст, методи і засоби навчання, а також способи учіння й виховання на матеріалі відповідної іноземної мови і культури
- г) методи і засоби навчання.

2. Об'єктом методики навчання ІМ є ...

- а) навчання
- б) метод навчання ІМ
- в) підхід до навчання ІМ
- г) форми навчання ІМ.

3. Методика навчання ІМ базується на даних дидактики при вирішенні таких питань як ...

- а) зміст і засоби навчання ІМ
- б) організаційні форми навчання ІМ
- в) цілі навчання, загальна спрямованість змісту навчання, організаційні форми навчання
- г) форми навчання ІМ.

4. Ефективність оволодіння ІМіК знаходиться у прямій

залежності від ...

- а) вчителя і його підходів до навчання ІМ
- б) активності учнів, від способів залучення їх до всіх видів мовленнєвої діяльності
- в) інтенсивного вправлення у говорінні, аудіюванні, читанні, письмі та перекладі
- г) використання технічних і нетехнічних засобів.

5. Найпоширенішою класифікацією типів пам'яті за каналом надходження інформації вважається ...

- а) зорова, слухова, дотикова, рухова і комбінована
- б) зорова, слухова, дотикова, рухова
- в) зорова і слухова
- г) образна і словесно-логічна.

6. У методиці навчання нерідної мови поряд з терміном методика використовується термін ...

- а) лінгводидактика
- б) лінгвістика
- в) педагогіка
- г) психолінгвістика.

7. З урахуванням мети і завдань мовного компонента освітньої галузі виділяються такі змістові лінії:

- а) соціокультурна і діяльнісна
- б) мовленнєва, мовна, соціокультурна, діяльнісна
- в) мовна і мовленнєва
- г) соціокультурна і країнознавча.

8. Серед основних видів мотивації розрізняють ...

- а) зовнішню і внутрішню
- б) об'єктивну і суб'єктивну
- в) індивідуальну і групову
- г) матеріальна і нематеріальна.

9. Об'єктом навчання мовленнєвої діяльності у діяльнісному підході при комунікативній орієнтації

виступає...

- а) мовленнєвий намір
- б) мовленнєва дія
- в) мовленнєва навичка
- г) мовленнєве вміння.

10. В основу навчальної програми входить поетапна, циклічна послідовність, пред'явлення необхідних для НІМ, яке починається з чіткого формулювання...

- а) мети навчання ІМ
- б) цілей, змісту, обсягу знань, умінь та навичок, які підлягають засвоєнню
- в) змісту навчання ІМ
- г) форм навчання ІМ.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Зародження методики навчання англійської мови на Буковині (1872–1890 рр.)».
- «Розвиток методики навчання англійської мови на Буковині (1890–1900 рр.)».
- «Реалізація перекладних методів у процесі навчання англійської мови на Буковині (друга половина ХІХ ст.)».
- «Особливості реалізації прямого методу навчання англійської мови на Буковині (кінець ХІХ ст.)».
- «Реалізація змішаного методу під час навчання англійської мови на Буковині (перша половина ХХ ст.)».

- «Соціальні, економічні, освітні та методичні передумови вивчення англійської мови на Буковині (1918-1939 рр.)».
- «Система методичної підготовки майбутніх учителів початкової школи в Україні».
- «Особливості педагогічної практики у початковій школі як складової професійно-методичної підготовки вчителя іноземних мов».

Форма виконання: реферат-огляд обсягом 5–10 машинописних сторінок.

Вимоги до реферату

➤ Реферат являє собою самостійно виконану роботу, мета якої – поглиблення та розширення знань.

➤ Структура реферату: титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.

➤ До списку використаної літератури заносяться теоретичні і практичні роботи, подані в алфавітному порядку та оформлені з дотриманням необхідних вимог. Використання літератури іноземними мовами бажане.

➤ Реферат має бути охайно оформленим, граматично і стилістично грамотно написаним. Мова викладу – державна або іноземна, що вивчається.

➤ Реферат перевіряється викладачем і оцінюється за системою “зараховано/не зараховано”. Захист реферату може бути складовою частиною заліку.

Тема 2. СИСТЕМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мета: скласти уявлення про систему навчання іноземної мови та оволодіти методичними вміннями, необхідними для роботи з нормативними документами і навчально-методичними комплексами з англійської мови.

Завдання:

- Ознайомтеся з компонентами системи навчання іноземних мов.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- визначати характерні ознаки комунікативно-діяльнісного, культурологічного і рівневого підходів до навчання ІМ;
- аналізувати методи і технології навчання іноземних мов і культур та організацію навчальної діяльності учнів початкової школи;
- аналізувати і формулювати цілі навчання ІМ;
- характеризувати зміст навчання ІМ;
- зіставляти принципи навчання ІМ;
- визначати найбільш ефективні методи і засоби навчання ІМ;
- аналізувати структуру і зміст навчально-методичних комплексів з англійської мови.

Зміст теми

Система навчання ІМ у початковій школі. Підходи до НІМ: комунікативно-діяльнісний, культурологічний, рівневий.

Цілі навчання ІМ у початковій школі: практична, виховна, освітня, розвиваюча.

Зміст навчання ІМ у початковій школі.

Методи і технології навчання іноземних мов і культур та організація навчальної діяльності учнів початкової школи.

Комунікативний метод НІМ.

Основні сучасні технології навчання ІМ.

Базова термінологія

Комунікативний підхід	<i>Communicative approach</i>
мовний портфель	<i>language portfolio</i>
навчальна дисципліна	<i>course</i>
організація навчального процесу	<i>classroom management</i>
рівень володіння ІМ	<i>level of foreign language mastery</i>
елементарний	<i>elementary (A)</i>
самостійного володіння (достатній)	<i>waystage (B)</i>
компетентний	<i>mastery (C)</i>
система навчання ІМ	<i>FL teaching system</i>
спілкування вчителя та учня на уроці	<i>classroom communication</i>
теорія оволодіння ІМ	<i>second language acquisition (SLA)</i>
підхід	<i>approach</i>
аудитивний	<i>comprehension approach</i>
біхевіористичний	<i>behavioristic approach,</i>

	<i>behaviorism</i>
глобальний (гештальт-стиль)	<i>whole language approach, Gestalt style, global learning</i>
гуманістичний	<i>humanistic</i>
дедуктивний	<i>deductive approach</i>
еклектичний	<i>eclecticism approach</i>
індуктивний	<i>inductive approach</i>
інтегрований	<i>integrated approach</i>
когнітивний	<i>cognitive</i>
комунікативний	<i>communicative</i>
лексичний	<i>lexical approach</i>
орієнтований на продукт мовленнєвої діяльності	<i>product-oriented approach</i>
орієнтований на процес оволодіння навичками і вміннями	<i>process-oriented approach</i>
орієнтований на вчителя	<i>teacher-centred approach</i>
орієнтований на учня (особистісно-діяльнісний)	<i>learner-centred approach</i>
структурний	<i>structural approach, grammatical</i>
завдання (навчання)	<i>objective</i>
мета	<i>aim</i>
виховна	<i>developing</i>
освітня	<i>educational</i>
практична	<i>practical, communicative</i>
розвиваюча	<i>cultural</i>
дидактичні принципи	<i>didactic principles</i>
активності	<i>active learning</i>
виховуючого навчання	<i>educational teaching</i>

індивідуалізації	<i>individualization</i>
міцності	<i>durability, sound knowledge</i>
наочності	<i>visualization</i>
науковості	<i>scientific teaching</i>
посильності	<i>simplicity</i>
свідомості	<i>consciousness</i>
методичні принципи	<i>methodological principles</i>
взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності	<i>integrative teaching</i>
домінуючої ролі вправ	<i>activities-based instruction</i>
комунікативності	<i>communication</i>
урахування рідної мови	<i>native language effect</i>
вміння мовлення	<i>skills</i>
зміст навчання ІМ	<i>FL teaching content</i>
знання	<i>knowledge</i>
коментар	<i>commentary</i>
комплексний	<i>complex</i>
системний	<i>systematic</i>
компетентність	<i>competence</i>
дискурсивна	<i>discourse</i>
комунікативна	<i>communicative</i>
країнознавча	<i>country study</i>
лінгвокраїнознавча	<i>linguacultural</i>
мовленнєва	<i>speech</i>
мовна	<i>linguistic</i>
навчальна	<i>study</i>
соціокультурна	<i>sociocultural</i>
компоненти змісту навчання	<i>components of FL</i>

	<i>teaching content</i>
комунікативний намір	<i>function</i>
матеріал	<i>material (textual)</i>
країнознавчий	<i>country study</i>
лінгвокраїнознавчий	<i>linguacultural</i>
мовленнєвий	<i>communicative</i>
мовний	<i>language</i>
мовленнєва ситуація	<i>speech situation</i>
навички мовлення	<i>linguistic/accuracy skills</i>
навчальні вміння	<i>study skills</i>
продуктивні вміння	<i>productive skills</i>
рецептивні вміння	<i>receptive skills</i>
ситуація (мовленнєва)	<i>situation</i>
сфера спілкування	<i>area</i>
тема	<i>topic</i>
фонові знання	<i>background knowledge</i>
навчання	<i>instruction, teaching</i>
вільно структуроване	<i>low-structured teaching</i>
групове	<i>team teaching</i>
жорстко структуроване	<i>high-structured teaching</i>
контроль	<i>testing, assessment, evaluation</i>
метод навчання, викладання	<i>teaching method</i>
метод-спосіб	<i>method, n</i>
демонстрація	<i>presentation</i>
пояснення	<i>explanation</i>
організація вправління	<i>fluency and accuracy practice organization</i>
педагогічна діяльність учителя	<i>teaching</i>
стратегія викладання	<i>teaching strategy</i>

метод навчання, оволодіння	<i>learning method</i>
ознайомлення	<i>perception</i>
осмислення	<i>comprehension</i>
вправлення	<i>fluency and accuracy practice</i>
механічне заучування матеріалу	<i>rote learning</i>
навчальна діяльність колективна	<i>co-operative learning</i>
навчальна діяльність учня/учіння	<i>learning</i>
навчання – “відкриття”	<i>discovery learning</i>
навчання з опорою на життєвий досвід	<i>experiential learning</i>
оволодіння ІМ	<i>language acquisition</i>
оволодіння осмислене	<i>meaningful learning</i>
самооцінка	<i>self-assessment</i>
співпраця і взаємодопомога у навчанні	<i>collaborative learning</i>
стиль когнітивний	<i>cognitive style</i>
стратегія навчання	<i>learning strategy</i>
відбір навчальних матеріалів	<i>materials selection</i>
дошка магнітна	<i>magnet board</i>
засоби навчання	<i>teaching aids</i>
засоби навчання технічні (наочні)	<i>audiovisual aids</i>
картка	<i>flash card</i>
картка із зображенням предметів	<i>picture card</i>
картки з ключовим словом/реченням	<i>cue cards</i>

картки з описом ролей	<i>role cards</i>
книжка для вчителя	<i>teacher's guide/book</i>
книжка для учня	<i>student's book</i>
плівка/файл	<i>tape/file</i>
кодоскоп	<i>overhead projector</i>
комп'ютерна програма	<i>computer programme</i>
комплект для вчителя	<i>teacher's aids/pack</i>
комплект для учня	<i>student's aids/pack</i>
матеріали для самостійної роботи	<i>self-access materials</i>
навчальні матеріали автентичні	<i>authentic materials</i>
навчальні посібники додаткові	<i>supplementary course books</i>
навчально-методичний комплекс	<i>course series</i>
підручник	<i>course book, work book</i>
розділ підручника, урок	<i>unit</i>
розробка навчальної програми	<i>syllabus design/development</i>
фонограма	<i>tape</i>

Мовні кліше

1. What have you prepared for today?	Що ви приготували на сьогодні?
2. Have you all done your homework?	Ви всі виконали домашнє завдання?
3. Open your exercise books, please.	Відкрийте свої зошити, будь ласка.
4. Put up your hands	Підніміть руки ті, хто не

those who haven't done their homework.	виконали домашнє завдання.
5. Why didn't you do the homework?	Чому ви не виконали домашнє завдання?
6. You should have asked your classmates about the homework.	Тобі слід було запитати своїх однокласників про домашнє завдання.
7. I am not satisfied with the way you did your homework today	Я незадоволений тим, як ви виконали домашнє завдання.
8. I am glad to see that everyone has done the homework well today	Я радий бачити, що всі виконали домашнє завдання.
9. Hand in your exercise books, please	Здайте свої зошити, будь ласка!
10. Today's topic is ...	Сьогоднішня тема...

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Компоненти системи навчання ІМ у початковій школі.
2. Підходи до НІМ: комунікативно-діяльнісний, культурологічний, рівневий.
3. Цілі навчання ІМ у початковій школі: практична, виховна, освітня, розвиваюча.
4. Зміст навчання ІМ у початковій школі.
5. Методи і технології навчання іноземних мов і культур.
6. Суть комунікативного методу НІМ.
7. Ігрові технології; проєктні технології; інтерактивні технології; технологія «портфоліо».

8. Інформаційно-комунікаційні технології: навчання з використанням комп'ютера.
9. Засоби навчання іноземних мов для початкової школи.
10. Основні компоненти навчально-методичного комплексу: книжка для вчителя; аудіо- та відеопосібники, візуальні посібники; комп'ютерні посібники.

Література для опрацювання

Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 328 с. (Серія «Альма-матер»).
- Редько В. Дидактичні та методичні підходи до конструювання змісту навчання у сучасних ЗНЗ на компетентнісних засадах : теорія і практика / Валерій Редько. – Іноземні мови в школах України // Іноземні мови в школах України. – 2014. – № 4. – С. 17–23.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Є. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402

с.

- Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер, О. М. Устіменко, В. В. Черниш, І. В. Беженар та ін. – К. : Ленвіт, 2015. – 444 с. (за авторством І. В. Беженар розділ 3.2. – С. 188–249).

Додаткова

- Беженар І. В. Портфель як метод навчання / Беженар І. В. // *Perspektywiczne opracowania sa nauka i technikami – 2010 : materialy VI Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, 07–15 listopada 2010 roku. Sekcja : Pedagogiczne nauki. Politologija. – Przemysl : Nauka i studia, 2010. – Vol. 10. – S. 89–91.*
- Бориско Н. Ф. Критерии анализа и оценки учебно-методических комплексов (УМК) по иностранным языкам / Н. Ф. Бориско // *Іноземні мови. – 1999. – № 1 – С. 22–25.*
- Бориско Н. Ф. Формирование профессионально ориентированной коммуникативной компетенции на практических занятиях по иностранному языку или СКОЛЬКО МЕТОДИКИ НУЖНО БУДУЩЕМУ УЧИТЕЛЮ? / Н. Ф. Бориско // *Іноземні мови. – 2010. – № 2. – С. 3–11.*
- Дацків О. П. Структура і зміст портфоліо студента-практиканта – майбутнього вчителя іноземних мов / О. П. Дацків // *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2014. – № 1. – С. 185–192.*
- Капусник В. В. Використання традиційних та інноваційних форм і методів на уроках англійської мови /

В. В. Капусник // Німецька мова в школі. – 2014. – № 10 (7). – С. 2–3.

- Кочерга О. Психофізіологічні можливості учня початкової школи і результат його навчання / Олександр Кочерга // Іноземні мови в школах України. – 2014. – № (69). – С. 20–23.
- Мороз І. М. Використання мультимедійних технологій у вивченні іноземної мови / І. М. Мороз. – Німецька мова в школі. – 2014. – № 9 (69). – С. 5–9.
- Морська Л. І. Теоретико-методологічні засади підготовки вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій : монографія / Л. І. Морська. – Тернопіль : ТНТУ імені Володимира Гнатюка, 2007. – 243 с.
- Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учебное пособие / Е. С. Полат. – М. : Академия, 2002. – 272 с.
- Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers : a handbook of activities and classroom language / Mary Slattery, Jane Willis. – Oxford University Press, 2009. – 148 p.

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

засоби навчання	
зміст навчання ІМ	
градування навчального матеріалу	
проектна робота	
викладання	

рецептивні вміння	
продуктивні вміння	
коментар	
завдання (навчання)	
підхід	
організація навчального процесу	
комунікативний підхід	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англomовним еквівалентом.

1. Розповідай!	What have you prepared for today?
2. Передайте свої зошити, будь ласка!	Have you all done your homework?
3. Я радий бачити, що всі виконали домашнє завдання.	Open your exercise books, please.
4. Сідайте! Сідай!	Put up your hands those who haven't done their homework.
5. Сьогоднішня тема...	Why didn't you do the homework?
6. Відповідайте з місця! Відповідай з місця!	You should have asked your classmates about the homework.
7. Я незадоволений тим, як ви виконали домашнє завдання.	I am not satisfied with the way you did your homework today
8. Відкрийте свої зошити, будь ласка.	I am glad to see that everyone has done the

	homework well today
9. Ви виконали домашнє завдання?	Hand in your exercise books, please
10. Чому ви не виконали домашнє завдання?	Today's topic is ...
11. Запишіть!	
12. Читай (те) речення!	
13. Читай! Читайте!	
14. Що ви приготували на сьогодні?	
15. Уважно слухай і вимовляй!	
16. Тобі слід було запитати своїх однокласників про домашнє завдання.	
17. Повтори/ повторіть, будь ласка!	
18. Підніміть руки ті, хто не виконав домашнє завдання.	
19. Встаньте! Встань!	
20. Доброго дня, ранку, друзі / діти!	

3. Наведіть по 5 прикладів комунікативних намірів щодо навчання англійської мови в початковій школі для кожного класу, враховуючи теми, які рекомендує навчальна програма.

4. Виберіть три підручники з англійської мови для початкової школи, проаналізуйте і визначте їх компонентний склад на основі сучасних вимог до підручників з ІМ. Поряд із кожною вимогою поставте знаки: + (відповідає), - (не відповідає), 0 (відповідає частково).

Критерії аналізу структури і змісту підручників		Наявність/ Відсутність			
<i>I. Соціальне замовлення суспільства</i>	Географічне розташування				
	Історико-економічна близькість				
<i>II. Врахування навчальних умов</i>	Навчальної програми				
	Типу середнього навчального закладу				
<i>III. Втілення методичної концепції автора</i>	У передмові				
	Через моделювання змісту навчання				
<i>IV. Моделювання цілей у змісті предмета і цілей процесу навчання</i>	Мета підручника				
	Реалізація цілей				
<i>V. Зміст навчання і його реалізація в підручнику</i>	За сферами і ситуаціями спілкування				
	Автентичність джерел				
	Наявність соціально-культурних знань про країну, мова якої вивчається				
	Відбір і моделювання мовних мінімумів	Фонетичного			
		Лексичного			
		Граматичного			
	Організація	Циклічна			
Тематична					
<i>V.1. Наявність вправ на формування навичок і</i>	Лексики				
	Граматики				
	Фонетики				

<i>розвиток умінь</i>	Аудіювання				
	Читання				
	Говоріння				
	Письма				
	Перекладу				
<i>VI. Макроструктура</i>	Поділ на частини				
	Компонент-ний склад	Міні-мальний			
		Достатній			
<i>VII. Мікроструктура</i>	Поетапність оволодіння навчальним матеріалом у вибраній моделі уроку				
	Наявність обов'язкових і факультативних функціонально-структурних елементів				

5. Ознайомтесь за допомогою інтернет-ресурсів з підручниками для навчання англійської мови як іноземної мови в молодшій школі, укладеними в різних країнах Європи, на пострадянському просторі. Заповніть таблицю.

Перелік підручників для навчання англійської мови в початковій школі, які використовуються в різних країнах світу					
<i>№ п/п</i>	<i>Назва</i>	<i>Автор</i>	<i>Клас</i>	<i>Видавництво</i>	<i>Рік видання/ країна</i>
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук матеріалу на тему: «Дидактичні, методичні принципи навчання іноземних мов в початковій школі».
2. Охарактеризуйте дидактичні принципи: наочності; міцності; свідомості; науковості; активності; виховного навчання; системності й послідовності; врахування індивідуальних особливостей учнів; доступності і посиленості; міжпредметної координації; міжкультурної взаємодії.
3. Обґрунтуйте методичні принципи: комунікативності; комунікативно спрямованого формування мовленнєвих навичок; інтегрованого навчання видів мовленнєвої діяльності та аспектів мови; домінуючої ролі вправ; взаємопов'язаного навчання мови і культури; урахування рідної мови і культури; автентичності навчальних матеріалів; розвитку автономності учнів.

Виконайте тест

Інструкція: *оберіть один із варіантів відповідей і запишіть його в бланк для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.**

1. З позицій системного підходу у методиці навчання ІМіК прийнято виділяти такі підсистеми навчання ІМіК ...
  - а) методи і способи навчання, а також способи організації навчального процесу
  - б) цілі, зміст і принципи навчання ІМ
  - в) підходи до навчання, цілі і завдання, зміст, принципи, методи, організаційні форми і засоби навчання
  - г) принципи, методи, організаційні форми і засоби навчання.
2. У сучасній методиці навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах висуваються ... основних цілей.

- а) чотири
  - б) п'ять
  - в) три
  - г) дві.
3. Практичною метою навчання ІМіК визнано...
- а) формування іншомовної комунікативної компетентності
  - б) взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови
  - в) формування активної іншомовної позиції учнів, їхньої автономності
  - г) формування іншомовної позиції вчителя.
4. До дидактичних принципів належить ...
- а) принцип наочності
  - б) принцип комунікативності
  - в) принцип інтегрованого навчання мовленнєвої діяльності та аспектів мови
  - г) принцип систематичності.
5. До методичних принципів не належить ...
- а) принцип взаємопов'язаного навчання мови і культури
  - б) принцип урахування рідної мови
  - в) принцип свідомості
  - г) принцип функціональності.
6. З позицій комунікативно-діяльнісного підходу процес навчання ІМіК будується
- а) адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування
  - б) у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах рідномовного оточення
  - в) забезпечується за допомогою ретельного відбору комунікативно-мовленнєвих намірів
  - г) за допомогою використання колективних форм роботи.
7. Визначення цілей навчання дає відповідь на запитання ...
- а) "З якою метою навчати?"

- б) “для чого навчати? ”.
в) “як навчати? ”.
г) “з допомогою чого навчати?”.
8. Самостійна робота з іноземної мови має реалізуватися ...
а) у старших класах
б) у старших профільних класах
в) в молодших класах
г) в усіх класах.
9. Серед засобів навчання, які використовуються у початковій школі, найбільш поширеними є ...
а) предметні та ситуативні малюнки
б) кодограми, схеми
в) фонограми
г) відеофонограми.
10. У методиці навчання ІМіК виділяють такі типи ігор:
а) рольові ігри
б) мовні ігри (фонетичні, орфографічні, лексичні граматичні тощо)
в) мовленнєві (ситуаційні та рольові ігри)
г) мовні ігри (фонетичні, орфографічні, лексичні граматичні тощо); мовленнєві (ситуаційні та рольові ігри).

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Структура і зміст підручників з англійської мови на Буковині (1872–1890 рр.)».

- «Особливості реалізації прямого методу в підручниках з англійської мови на Буковині (1890–1918 рр.)».
- «Загальна характеристика навчальних програм з англійської мови на Буковині (друга половина ХІХ ст.)».
- «Дидактичні і методичні принципи навчання англійської мови на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Особливості реалізації змішаного методу навчання англійської мови на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Загальна характеристика навчальних програм з англійської мови на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Зміст і структура підручників з англійської мови на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Функції електронного посібника для ефективної організації самостійної роботи учнів початкової школи».
- «Вимоги до комп'ютерних вправ для формування та удосконалення лексичної компетентності в іншомовному читанні й аудіюванні в учнів початкової школи».

Тема 3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ, ЛЕКСИЧНОЇ, ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів

початкової школи фонетичної, лексичної і граматичної компетенцій.

Завдання:

- Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів англомовної фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- робити методичний аналіз фонетичних, лексичних, граматичних явищ англійської мови;
- аналізувати прийоми і способи подачі фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу та вправи, що рекомендуються для його засвоєння;
- використовувати ефективні способи і прийоми формування фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей учнів;
- планувати і проводити фрагменти уроків з навчання фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу англійською мовою.

Зміст теми

Загальна характеристика іншомовної фонетичної компетентності. Цілі формування фонетичної компетентності в учнів початкової школи. Шкільний фонетичний мінімум. Етапи формування фонетичної компетентності. Вправи і завдання формування фонетичної компетентності. Засоби формування фонетичної компетентності. Контроль рівня сформованості фонетичної компетентності.

Загальна характеристика іншомовної лексичної компетентності. Цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової школи. Шкільний лексичний мінімум. Етапи формування лексичної компетентності. Вправи і завдання формування лексичної компетентності. Засоби формування лексичної компетентності. Контроль рівня сформованості лексичної компетентності.

Загальна характеристика іншомовної граматичної компетентності. Цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової школи. Шкільний граматичний мінімум. Етапи формування граматичної компетентності. Вправи і завдання для формування граматичної компетентності. Засоби формування граматичної компетентності. Контроль рівня сформованості граматичної компетентності.

Базова термінологія (фонетична компетентність)

Апроксимація	<i>Approximation</i>
артикуляція	<i>selection</i>
вправи для навчання вимови	<i>articulation exercises</i>
вправи на впізнавання звуків	<i>sound recognizing exercises</i>

вправи на диференціацію звуків	<i>sound discrimination exercises</i>
вправи на ідентифікацію звуків	<i>pair practice</i>
вправи на рецещію звуків	<i>sound perception exercises</i>
дифтонги	<i>diphthongs</i>
звуки голосні	<i>vowels</i>
інтонаційна модель	<i>intonation pattern</i>
інтонація	<i>intonation</i>
метод аналітико-імітативний	<i>analytical-imitative approach</i>
метод аналітичний	<i>analytical approach</i>
метод імітативний	<i>imitative approach</i>
підходи до навчання фонетики	<i>approaches to pronunciation teaching</i>
навичка артикуляційна	<i>pronunciation habit</i>
навичка інтонаційна	<i>intonation habit</i>
навички	<i>habits</i>
наголос	<i>stress</i>
наголос у слові	<i>word stress</i>
наголос у реченні	<i>sentence stress</i>
приголосні	<i>consonants</i>
ритм	<i>rhythm</i>
розвиток слуху	<i>ear training</i>
склад	<i>syllable</i>
скоромовка	<i>tongue-twister</i>
тон	<i>tone</i>
тон висхідний	<i>rising tone</i>
тон низхідний	<i>falling tone</i>
тон низхідно-висхідний	<i>fall-rise tone</i>

транскрипція	<i>transcription/phonetic symbols</i>
фонема	<i>phoneme</i>
фонематичний слух	<i>phoneme hearing</i>
фонетика	<i>phonetics</i>
фонетична вправа	<i>phonetic drill</i>
мовленнєва зарядка	<i>warming up</i>
фонетична система	<i>phonetic system</i>
фонетичний матеріал	<i>phonetic material</i>
фонетичний мінімум	<i>pronunciation minimum</i>
фонологічна система	<i>phonological system</i>
швидкість, вільність мовлення	<i>fluency</i>

**Базова термінологія
(лексична компетентність)**

Адаптація лексичних завдань	<i>Adaptation of vocabulary tasks</i>
активний словниковий запас	<i>active vocabulary</i>
безперекладний спосіб значення слів	<i>direct way/method</i>
критерії відбору лексики	<i>criteria for selecting vocabulary</i>
лексична вправа	<i>vocabulary task</i>
лексична гра	<i>vocabulary game</i>
лексичний запас	<i>vocabulary/lexis</i>
лексична компетентність	<i>lexical competence</i>
лексичний мінімум	<i>vocabulary minimum</i>
лексична навичка	<i>vocabulary skill</i>
лексична одиниця	<i>lexical item</i>
мовленнєві засоби	<i>lexical means</i>

навчати лексики комунікативно	<i>to teach vocabulary communicatively</i>
ознайомлення з лексичним явищем	<i>vocabulary presentation technique</i>
пасивний словниковий запас	<i>passive vocabulary</i>
перекладний спосіб	<i>a translation way</i>
потенціальний словниковий запас	<i>passive/potential vocabulary</i>
семантичне поле	<i>semantic field</i>
способи семантизації лексики	<i>ways of vocabulary semantization</i>

**Базова термінологія
(граматична компетентність)**

Адаптація граматичних завдань	<i>Adaptation of grammar tasks</i>
активний граматичний мінімум	<i>active grammar minimum</i>
граматична вправа	<i>grammar task</i>
граматична гра	<i>grammar game</i>
граматична компетентність	<i>grammatical competence</i>
граматична навичка	<i>grammar habit/subskill/skill</i>
граматична структура	<i>grammatical structure</i>
граматична форма	<i>grammatical form</i>
граматичне правило	<i>grammar rule</i>
граматичне явище	<i>grammar phenomenon/item/exponent</i>
граматичний матеріал	<i>grammar material</i>
критерії відбору граматики	<i>criteria for selecting grammar</i>

навчати граматики комунікативно		<i>to teach grammar communicatively</i>
ознайомлення з граматичним явищем	з	<i>grammar presentation technique</i>
пасивний граматичний мінімум		<i>passive grammar minimum</i>
принцип багатозначності		<i>principle of polysemy</i>
принцип моделювання		<i>principle of modeling</i>
структурний підхід		<i>structural approach</i>
унаочнення правила		<i>visualization of a rule</i>

Мовні кліше

1. Get out your notebooks, (exercise-books/writing things)!	Вийміть свої зошити!
2. Are there any questions?	Є запитання?
3. All right, time's up.	Гаразд, час закінчився!
4. Stop writing.	Припиніть писати.
5. Put down your pens.	Відкладіть ручки.
6. Hand in your papers, (books)	Здайте аркуші!
7. Hurry up!!	Покваптеся!!
8. Listen and read after me.	Слухайте і читайте за мною.
9. Don't read aloud. Read it to yourselves.	Не читайте вголос. Читайте про себе.
10. Who can ask a question?	Хто може поставити запитання?

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Основні поняття іншомовної фонетичної компетентності.
  - 1.1. Цілі формування фонетичної компетентності в учнів початкової школи.
  - 1.2. Шкільний фонетичний мінімум.
  - 1.3. Етапи формування фонетичної компетентності.
  - 1.4. Вправи і завдання для формування фонетичної компетентності.
  - 1.5. Засоби формування фонетичної компетентності.
  - 1.6. Цілі контролю рівня сформованості фонетичної компетентності.
2. Основні поняття іншомовної лексичної компетентності.
  - 2.1. Цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової школи.
  - 2.2. Шкільний лексичний мінімум.
  - 2.3. Етапи формування лексичної компетентності.
  - 2.4. Вправи і завдання формування лексичної компетентності.
  - 2.5. Засоби формування лексичної компетентності.
  - 2.6. Цілі контролю рівня сформованості лексичної компетентності.
3. Основні поняття іншомовної граматичної компетентності.
  - 3.1. Цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової школи.
  - 3.2. Шкільний граматичний мінімум.
  - 3.3. Етапи формування граматичної компетентності.
  - 3.4. Вправи і завдання для формування граматичної компетентності.
  - 3.5. Засоби формування граматичної компетентності.
  - 3.6. Цілі контролю рівня сформованості граматичної компетентності.

Література для опрацювання

Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Корченко Ю. Як запам'ятовувати слова іншомовного походження, або метод подвійної асоціації / Юрій Корченко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – № 4. – С. 106–111.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С. Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.
- Чала О. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій під час введення лексичного матеріалу в молодших класах / Оксана Чала // Іноземні мови в сучасній школі. – 2013. – № 6 (64). – С. 44–46.

Додаткова

- Гордєєва А. Й., Кулик С. Й. Формування англомовної лексичної компетентності молодших школярів з використанням карт пам'яті // Іноземні мови. – 2013. – №2. – С. 13–18.
- Гутарева Н. Ю. Использование лексических игр для обучения усному общению на иностранном языке / Надежда Юрьевна Гутарева // Научно-теоретический и прикладной журнал. Филологические науки. Вопросы теории и

практики. – Тамбов : Грамота, 2013. – № 3 (21). – Часть 2. – С. 64–67.

• Гутник В. М. Вправи для формування фонетичної компетентності у комунікативному вступному корективному курсі / В. М. Гутник // Іноземні мови. – 2013. – № 4 (76). – С. 41–51.

• Современная методика соизучения иностранных языков и культур / под общ. ред. М. К. Колковой. – СПб. : КАРО, 2011. – 200 с.

• Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 единиц / Анатолий Николаевич Щукин. – М. : Астрель; АСТ: Хранитель, 2008. – 746 с.

• Beare K. Teaching Grammar in an ESL. Overview / EFL Setting / Kenneth Beare / December 16, 2014. – [Electronic resource]. Access mode : http://esl.about.com/cs/teachingtechnique/a/a_teachgrammar.htm

• Sirotus D. Teaching Grammar to Young Learners. A Chapter Report / Debora Sirotus / English Education: A SPS UPI, 2012. – 9 p. – [Electronic resource]. Access mode : http://www.academia.edu/7694429/TEACHING_GRAMMAR_TO_YOUNG_LEARNERS_A_Chapter_Report

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

Фонетична компетентність

вправи для навчання вимови	
дифтонги	
вправи на впізнавання звуків	
звуки голосні	
зразок вимови для наслідування	
вправи на диференціацію звуків	
інтонаційна модель	
вправи на ідентифікацію звуків	
мелодика	
наголос	
фонематичний слух	

Лексична компетентність

лексична вправа	
лексична навичка	
пасивний словниковий запас	
способи семантизації лексики	
лексичний мінімум	
значення слів	
активний словниковий запас	
слово (для засвоєння)	
словник учня	

Граматична компетентність

активний граматичний мінімум	
граматичне правило	
граматична вправа	
пасивний граматичний мінімум	
унаочнення правила	
критерії відбору граматики	
граматична компетентність	
навчати граматики	
комунікативної	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англomовним еквівалентом.

1. Не читайте вголос. Читайте про себе.	Get out your notebooks, (exercise-books / writing things)!
2. Слухайте і читайте за мною.	Are there any questions?
3. Говоріть (говори) англійською!	All right, time's up.
4. Фронтальне опитування.	Stop writing.
5. Запитання до нового матеріалу.	Put down your pens.
6. Поспішіть!	Hand in your papers, (books)
7. Здайте аркуші!	Hurry up!!
8. Є запитання?	Listen and read after me.
9. Вийміть свої зошити!	Don't read aloud. Read it to yourselves.
10. Знайдіть (знайди) відповідь у тексті!	Who can ask a question?
11. Хто може поставити	

запитання?	
12. Гаразд, час закінчився!	
13. Перестаньте писати.	
14. Відкладіть ручки.	

1.Випишіть з програми для початкової школи по класах граматичний/лексичний матеріал, який учень має засвоїти як рецептивно, так і продуктивно, тобто розпізнавати й розуміти при аудіюванні та читанні, а також вживати у процесі говоріння та письма.

2.Доберіть по одному прикладу кожного виду фонетичних вправ.

3.Доберіть по одному прикладу кожного виду граматичних вправ.

4.Доберіть по одному прикладу кожного виду лексичних вправ.

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук за допомогою інтернет-ресурсів вправи для формування фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей і запропонуйте виконати їх учням початкової школи.
2. Підготуйте і продемонструйте вербальні і невербальні засоби для навчання фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу.
3. Ознайомтесь із фрагментами уроку з навчання фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу в початковій школі. (Фрагменти запозичено з джерела: Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.). На основі запропонованих фрагментів укладіть власні фрагменти уроку.

Фрагмент уроку з навчання молодших школярів вимови звуку [w]

I. Ознайомлення з новим звуком [w]

Цілі:

- викликати в учнів потребу й інтерес до вивченого матеріалу,
- ознайомити учнів з новим звуком [w].

Teacher (T.): Чи знаєте ви казку Р. Дж. Кіплінга „Слоненя”? Дивились мультфільм. А яка його найголовніша риса? Він був допитливим. He was curious. Його найкращими друзями були слова What, Why, When, How, Where, Who.

Приєм 1 – Демонстрація звуку [w] у мовленні.

T: Слоненяті дуже подобається вірш про ці слова. Послухайте його перший куплет.

Six Serving Men

I keep six honest serving men.

They taught me all I knew.

Their names are What and Why and When And How and

Where and Who.

Давайте разом перекладемо вірш.

Шість вірних слуг у мене є;

Що вчать, мене всьому,

І так їх звати: ЩО, ЧИС, ЯК, ДЕ, КУДИ, ЧОМУ.

Чому саме ці слова подобаються допитливому слоненяті? З них в англійській мові починаються так звані спеціальні запитання.

Приєм 2 – Пояснення артикуляції звуку [w].

T: Англійський звук [w] – дуже незвичний. Такого звука немає в жодній іншій мові світу. А навчить вас вимовляти англійський звук [w] лондонський вітер. Щоб вимовити звук [w], потрібно спочатку округлити губи, а потім різко роз'єднати їх [w-w-w] – так іноді поривами дме

лондонський вітер.

Приєм 3 – Порівняння зі звуками рідної мови.

Т: В українській мові є звук, схожий на англійський звук [w]. Це – губно-зубний звук [v]. Чому він так називається? Тому що коли ми його вимовляємо, нижня губа торкається верхніх зубів.

Приєм 4 – Артикуляційна гімнастика.

Т: Дивіться у ваші дзеркала: округліть губи так, ніби ви збираєтесь задуть свічку, а потім різко розслабте їх. Знову витягніть губи максимально вперед і потім різко розтягніть їх.

II. Автоматизація дій учнів з новим звуком.

Цілі:

- навчати учнів сприймати на слух звук [w],
- навчати учнів вимовляти звук [w] ізольовано, у словах, словосполученнях, реченнях.

Рецепція (вправи на розвиток фонематичного слуху):

Вправа 1 – упізнавання.

Мета: вчити учнів розпізнавати звук [w] серед інших звуків.

Т: Слушайте слова і підніміть транскрипційний знак [w], коли почуєте слово з цим звуком: twenty, wine, vine, vent, we, went, well, van, will, veil.

Вправа 2 – диференціація.

Мета: вчити учнів розрізняти звуки [w] і [v].

Т: Послушайте пари слів зі звуками [w] і [v] і визначте, однакові (поставте знак +) чи різні (поставте знак -) їхні перші звуки: 1. wine - vine, 2. west - wet, 3. veal - veil, 4. warm - vent, 5. when - why, 6. vet - white, 7. we - watch, 8. wheel - vest, 9. wine - while, 10. van - what.

Бланк відповіді учня:

Вправа 3 – ідентифікація.

Мета: вчити учнів розпізнавати звук [w] як відомий з певними характеристиками.

Т: Послухайте записані на плівку слова зі звуками [w] і [v]. У паузі після кожного слова підніміть відповідний транскрипційний знак - [w] чи [v]: wine, vine, vent, went, while, week, veil, whale, van, wheel.

Репродукція (вправи для навчання артикуляції):

Вправа 1 – імітація.

Мета: вчити учнів вимовляти звук [w], звертаючи увагу на особливості його вимови.

Т: А зараз ми будемо готуватися до конкурсу „Кращий декламатор вірша”. Як справжні актори, спочатку потренуємося у вимові звука [w] - ізольовано і в словах. Повторюйте слідом за мною: [w], what, why, when, where, will, way, we, water, well, wood, would, wonder, whether, weather, twinkle, world, etc.

Вправа 2 – підстановка.

Мета: вчити учнів вимовляти звуки [w] і [v], звертаючи увагу на особливості їхньої вимови.

Т: Ускладнимо завдання. Повторюйте слідом за мною слова зі звуками [w] і [v], (Слова вправи 1 чергуються зі словами, що мають звук [v]).

Вправа 3 – відповіді на запитання.

Мета: вчити учнів вимовляти звук [w] у реченні.

Т: Відомі персонажі англійського вірша малюк Віллі Вінкі (Wee Willie Winkie) і казки англійського письменника А. Мілна Вінні Пух (Winnie-the-Pooh) у середу (On Wednesday) пойдуть до ... Там їх ввічливо зустринуть: You are welcome to... Where will Wee Willie Winkie and Winnie-the-Pooh go on Wednesday?

On Wednesday Wee Willie Winkie and Winnie-the-Pooh will go to...

Washington

Wellington

Ottawa

Warsaw

Вправа 4 – заучування напам'ять віршів і скоромовок.

Мета: вчити учнів вимовляти звук [w] у реченнях.

T: Learn by heart the poem and recite it. (Учні за бажанням обирають один з віршів).

Winter, winter, winter!
The snow is falling,
The wind is blowing,
The ground is white
All day and all night.

The Winds

The south wind brings wet weather,
The north wind wet and cold together,
The west wind always brings us rain,
The east wind blows it back again.

Twinkle, twinkle, little star (Ann and Jane Taylor)

Twinkle, twinkle, little star,
How I wonder what you are!
Up above the world so high,
Like a diamond in the sky.
When the blazing sun is gone,
When he nothing shines upon,
Then you show your little light,
Twinkle, twinkle all the night.

Little Pigs (Rosemary Garland)

This little pig went to market;
He went in a van
With a farmer's man

Who didn't know where to park it.
This little pig stayed at home;
He had some tea,
And watched TV,
And waited for Mummy to come.

Try to pronounce the tongue-twisters as quickly as possible.

1. Which is this switch?

Which switch is which?

2. Swan swam over the sea,

Swim, swan, swim;

Swan swam back again,

Well swum, swam.

3. Why would the owl howl?

Because the woodpecker would peck her.

Фрагмент уроку з навчання молодших школярів інтонації спеціальних запитань

Методичне зауваження: попередньо вчитель розповідає учням про Yellowstone National Park, найдавніший (створений у 1872 році) і один з найбільших (площа – 8,9 тис. кв. км) парків у США:

- його визначні місця – Yellowstone River (довжина 1080 км), Yellowstone Lake (розміщене на висоті 2358 м над рівнем моря), Yellowstone Falls (висота – 94 м), Grand Canyon of the Yellowstone (глибина – 370 м), Rocky Mountains та їхню найвищу вершину Eagle Peak (3462 м), 3 тис. гейзерів, зокрема гейзер “Old Faithful” (висота – 45 м), який вивергається з інтервалами у 66 хв., 10 тис. гарячих і грязьових джерел “Mammoth Hot Springs”,
- фауну – grizzly bear (грізлі коричневого кольору з сивиною, має лютий норов), black bear (барібал,

незалежно від назви, може бути коричневого і навіть білого кольору), wariti (північно американський олень сіро-коричневого кольору), moose (американський лось, дуже агресивний), buffalo (бізон чи північноамериканський бик чорно-бурого кольору), coyote (луговий чи степовий вовк сіророзового кольору), mule deer (олень-мул або чорнохвостий олень) та флору - pine, aspen.

I. Ознайомлення з новою інтонаційною моделлю (ІнМ)

Мета: ознайомити учнів з новою інтонаційною моделлю.

Приєм 1 – Демонстрація ІнМ.

Т: Чи пам'ятаєте ви, як звати географа з відомого твору Жюль Верна „Діти капітана Гранта”? Так, Жак Паганель. Він дуже добре знав географію, хоча ніколи не виходив зі свого кабінету. Зараз я розпитаю його про найдавніший і один з найбільших парків у Північній Америці.

Who are you?

What's the name of this park?

Why is the park called Yellowstone Park?

Where is the Yellowstone National Park situated?

When was the Yellowstone National Park founded?

What are the sights of the Yellowstone National Park?

What's the highest mountain of Rocky Mountains?

How many geysers and Mammoth Hot Springs are in the Yellowstone National Park?

What animals live in the Yellowstone National Park?

What trees grow in the Yellowstone National Park?

Приєм 2 – Пояснення комунікативного значення ІнМ.

Т: Що спільного в запитаннях, які я ставила Жаку Паганелю? Так, усі вони починаються словами What, Why, When, How, Where, Who. Такі запитання до окремих членів

речення називаються спеціальними. Зверніть увагу на інтонацію, з якою я ставлю ці запитання Жаку Паганелю. В англійській мові спеціальні запитання мають низхідну інтонацію.

Приєм 3 – Прослуховування віршів з новою ІнМ.

T: Послухайте вірші. Зверніть увагу на інтонацію, з якою вимовляються запитання.

Why do you cry, Willy?

Why do you cry?

Why, Willy? Why, Willy?

Why, Willy? Why?

Little Girl

Little girl, little girl,

Where have you been?

I've been to see grandmother

Over the green.

What did she give you?

Milk in a can.

What did you say for it?

Thank you, Grandame.

What Will You Give Me? (Christina Rossetti)

What will you give me for my pound?

Full twenty shillings round.

What will you give me for my shilling?

Twelve pence to give I'm willing.

What will you give me for my penny?

Four farthings, just so many.

Who Has Seen the Wind (Christina Rossetti)

Who has seen the wind?

Neither I nor you;

But when the leaves hang trembling,

The wind is passing through.

Who has seen the wind?
Neither I nor you;
But when the trees bow down their heads,
The wind is passing by.

II. Автоматизація дій учнів з новою ІнМ

Цілі: - вчити учнів сприймати на слух ІнМ, вчити учнів інтонувати спеціальні запитання.

Рецепція ІнМ (вправи на розвиток інтонаційного слуху):

Вправа 1 - розпізнавання

Мета: вчити учнів розпізнавати ІнМ спеціальних запитань серед інших ІнМ

Т.: Послухайте запитання і підніміть картку з позначкою низхідної інтонації, коли почуєте спеціальні запитання: 1. What is your name? 2. Is your family large? 3. Where do you live? 4. How old are you? 5. Have you got a sister? 6. Is your sister a student? 7. Who are you? 8. Have you got grandparents? 9. Do your grandparents live with you? 10. What is your father?

Вправа 2 - диференціація

Мета: вчити учнів розрізняти ІнМ спеціального запитання та ІнМ загального запитання

Т.: Послухайте пари запитань і визначте, однакова (поставте знак +) чи різна (поставте знак –) їхня інтонація:

- What is your name? - Who are you?
- Is your family large? - How old are you?
- Have you got a brother? - Is your brother a student?
- Where do you live? - What is your uncle?
- Have you got grandparents? - Do your grandparents live with you?

Бланк відповіді учня:

1	2	3	4	5	
---	---	---	---	---	--

Вправа 3 – ідентифікація

Мета: вчити учнів розпізнавати ІнМ спеціального запитання

Т.: Послухайте записані на плівку запитання з низхідною та висхідною інтонацією. У паузі після кожного речення поставте відповідну позначку ↑ чи ↓.

1. What's the weather like today?
2. Is it raining?
3. Do you like this weather?
4. What season is it now?
5. What's your favourite season?

Бланк відповіді учня:

1	2	3	4	5	
---	---	---	---	---	--

Репродукція ІнМ (вправи для навчання інтонування):

Вправа 1 - імітація

Мета: вчити учнів вимовляти спеціальні запитання з відповідною інтонацією

Т.: Давайте разом розпитаємо Мері Поппінс про родину Бенксів, у якій вона працює нянею. Repeat after me all my questions to Mary Poppins:

What is your name?

What are you?

How many children have the Banks got?

What are their names?

How old are the kids?

Вправа 2 – підстановка

Мета: вчити учнів інтонувати спеціальні запитання з підстановкою в одній позиції

Т.: Я розпитаю Майкла про його тата, а ви розпитайте Джейн про її маму.

What's your father's name?

Pls.: What's your mother's name?

T.: How old is your father?

Pls.: How old is your mother?

T.: What's your father?

Pls.: What's your mother?

T.: Where does your father live?

Pls.: Where does your mother live?

Вправа 3 – трансформація

Мета: вчити учнів змінювати загальне запитання на спеціальне запитання

T.: Майкл і Джейн розпитують Мері Поппінс про її домашнього улюбленця. Мері Поппінс змінює їхні запитання. Змініть запитання Майкла і Джейн, як це робить Мері Поппінс.

T. (від імені Michael and Jane): Do you like dogs?

Pl. (від імені Mary Poppins): What animals do you like?

Michael and Jane: Is your dog black?

Pl.: What colour is your dog?

Michael and Jane: Is his name Blacky?

Pl.: What's his name?

Michael and Jane: Is your dog a newfoundland?

Pl.: What's his breed?

Michael and Jane: Is Blacky a puppy?

Pl.: How old is he?

Вправа 4 - самостійне вживання ІнМ спеціальних запитань

Мета: вчити учнів самостійно вживати ІнМ відповідно до мовленнєвого завдання

T.: Розпитай а) Алісу Селезньову, персонаж повісті Кіра Буличова „Тасмниця Третьої Планети”, про її тата: ім'я, професію, вік; б) капітанів Кіма й Бурана, персонажів цієї ж повісті, про екзотичних тварин, яких вони бачили на інших планетах: про їхній колір, розмір, чим харчуються, що вміють робити.

Укладання фрагментів уроку з навчання молодших школярів вимови й інтонації. За власним уподобанням оберіть один із чинних підручників чи посібників для початкової школи. Умотивуйте інтерес учнів до оволодіння новим фонетичним матеріалом. Визначте навчальні прийоми для кожного з етапів навчання вимови й інтонації. Оберіть з Вашого методичного портфеля укладений у ході індивідуальної роботи дидактичний матеріал для фонетичної зарядки. Визначте освітній потенціал фонетичного матеріалу.

Письмово оформіть укладені фрагменти уроку. Будьте готові в ролі вчителя провести фрагмент на практичному занятті.

Фрагмент уроку з навчання молодших школярів активного лексичного матеріалу

Етап I. Ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями (ЛО).

Цілі:

- семантизувати нові ЛО: a pet, a cat, a kitten, a dog, a puppy, a rabbit, a hamster, a canary, a goldfish, an elephant, a mouse та окреслити сферу їх застосування;
- продемонструвати звукову, графічну й граматичну форми нових ЛО.

Приєм 1 – введення нової лексики за допомогою лінгвокраїнознавчого коментаря, предметної та/чи зображальної наочності.

Мета – окресливши сферу застосування нових ЛО, семантизувати їх.

Teacher (T.): Англійці дуже дбайливо поведуться з тваринами. Вони люблять їх і прищеплюють цю любов своїм дітям. Тому майже в кожного вашого ровесника у

Великій Британії є якийсь домашній улюбленець – a pet. A pet – це улюблена домашня тварина, яку доглядають з любов'ю і ласкою (демонструються іграшки чи малюнки; кожне слово вимовляється чітко й трохи уповільнено), наприклад, a cat, a kitten, a dog, a puppy, a rabbit, a hamster, a canary, a goldfish, an elephant, a mouse. А яка з цих тварин не може жити вдома? Так, an elephant. А чому? Через його великі розміри.

Прийом 2 — відповіді на запитання вчителя (без уживання в мовленні нових ЛО).

Мета — перевірити в ігровій формі розуміння учнями значення нових ЛО.

Т.: Чи дивились ви мультфільм „Таємниця Третьої планети”? А хто автор сценарію? Відомий письменник-фантаст Ігор Всеволодович Можейко (народився у 1934 році). Його псевдонім, що в перекладі з грецької значить несправжньо іменованій, – Кір Буличов. А хто головний персонаж? Так, дівчинка Аліса Селезньова, яка живе у третьому тисячолітті в Москві. А ким працював її тато – професор Селезньов? Так, директором московського Космозоо. Він запросив прибульців з іншої планети, які цікавляться фауною, тобто тваринним світом, нашої планети. А як же вони нас зрозуміють? У прибульців є прилад, який перекладає їхню мову лише на англійську й навпаки.

То ж розмовлятимемо з ними англійською.

Прибульці ніяк не можуть запам'ятати, як виглядає та чи інша тварина. Давайте допоможемо їм. (Прикріпивши до одягу малюнок із зображенням прибульця, вчитель від його імені ставить запитання).

Т. (показуючи малюнок чи іграшку кота): Is this a cat?

Pls. (учні): Yes, it is.

Т.: Thank you.

T. (показуючи малюнок чи іграшку кролика): Is this a dog?

Pls.: No, it is not.

T. (показуючи малюнок чи іграшку кролика): Is this a rabbit?

Pls.: Yes, it is.

T.: Thank you.

Прийом 3. Фонетичне опрацювання нових ЛО в опорі на їхню графічну форму (виконання вправ в імітації).

Мета – вчити учнів правильно вимовляти нові ЛО.

T.: Щоб наші інопланетні гості краще запам'ятали назви домашніх улюбленців, малюнки із їх зображенням підписано (наприклад, a cat), а також подається транскрипція – [kæt]. (Учитель, показуючи малюнки, пояснює вимову буквосполучення **ph**, яке у слові *elephant* виділено іншим кольором, і правила читання літер *c* та *k* перед різними голосними у словах *cat*, *canary*, *kitten* тощо).

А які слова схожі (за звучанням чи за написанням) на українські чи російські назви цих тварин? Так, a cat, a canary. Такі слова називаються інтернаціональними.

And now repeat after me all the names of our pets: a cat, a kitten, a dog, a puppy a rabbit, a hamster, a canary, a goldfish, a mouse and an elephant.

Прийом 4 – бесіда в режимі T – Pls.

Мета – ознайомити учнів з особливостями граматичної форми нових ЛО, зокрема утворення множини слів *puppy*, *canary*, *mouse*, *fish* а також вживання неозначеного артикля *a* зі словом *elephant*.

T.: Thank you, kids. Well done. Ви добре підготувалися до відвідування виставки „Pets”, на якій представлено не одну, а декілька тварин одного виду. Спостерігаючи за поведінкою гіда, вчіться представляти *pets* нашим інопланетним гостям. Stand up, kids. Step aside from your

desks. Look at me, listen to me and act after me, please;
(Привітно посміхаючись, учитель вказує на відповідні малюнки, чітко виділяючи голосом наголос у словах та інтонацію у словосполученнях)

Look! One cat – two cats.

One kitten – three kittens.

One dog – four dogs.

One puppy – five puppies.

One hamster – six hamsters.

One rabbit – seven rabbits.

One canary – eight canaries.

One fish – nine fish.

One mouse – ten mice.

One elephant – an elephant.

(Після цього вчитель пояснює особливості граматичної форми нових ЛО – puppies, canaries, fish, mice, an elephant).

Приєм 5 – Гра “The Hidden Animals”.

Мета – вчити учнів вживати неозначений артикль an зі словом elephant та нові ЛО у множині.

Т.: Find and count aloud the kinds of animals.

There is...

There are...

Key: 1 elephant, 2 bears, 3 cats, 6 monkeys, 7 fish.

Т.: Color the picture, using a different color for each kind of animal.

Етап II. Автоматизація дій учнів з новими ЛО на рівні фрази.

Мета – навчити учнів вживати нові ЛО у реченнях.

Приєм 1 – виконання вправи в імітації ЛО у зразку мовлення.

Т.: Прибульці дізналися, що в багатьох дітей на нашій планеті є домашні улюбленці. Я скажу, кого маю я.

Виявляється, кожен з вас має такого ж домашнього улюбленця. Repeat after me sentence by sentence, please. I have a dog. I have a puppy. Etc.

Приєм 2 – виконання вправи на підстановку ЛО у зразок мовлення.

Т.: Якого домашнього улюбленця має кожний із вас? I have a cat. (Звертаючись до кожного учня). And what pet do you have?

Приєм 3 – виконання вправи на трансформацію ЛО у зразку мовлення.

Т.: Ми збиралися відвідати англійський зоомагазин – a pet shop, в якому англійські хлопчики й дівчатка можуть придбати домашніх улюбленців. Let's visit a pet shop today. Власник зоомагазину просить продавця порахувати кількість домашніх улюбленців. Продавець відповідає, що в зоомагазині є один із домашніх улюбленців: There is one hamster in your pet shop. Виправте його щодо кількості інших домашніх улюбленців у зоомагазині: No, you are not right. There are two hamsters in your pet shop. Etc. (Для швидкості виконання вправи на малюнках із зображенням домашніх улюбленців прикріплені цифри).

Приєм 4 – виконання вправи в завершенні зразка мовлення.

Т.: Професор Селезньов називає, що вміють робити мешканці його Космозоо.

Допоможи нашим інопланетним гостям здогадатися, про кого йдеться.

Т. (в ролі директора Космозоо): It can fly.

Pls.: This is a canary. Canaries can fly.

Т.: It can swim.

Pls.: This is a goldfish. Goldfish can swim. Etc.

Приєм 5 – виконання вправи на розширення зразка

мовлення.

Т., демонструючи малюнок: These are the Mappin Terraces – тераси Маппіна. The Mappin Terraces is a big artificial mountain in Zoological Gardens in Regent’s Park. Це – штучні кручі з печерами в лондонському зоопарку в Ріджентс-Парку, побудовані на кошти людини по імені Маппін. The Mappin Terraces is like a big pyramid. Different animals and birds live in the Mappin Terraces. Pelicans live in a pool at the bottom of the Mappin Terraces. Pigs, bears, mountain sheep live on different levels of the Mappin Terraces.

Порахуємо птахів і тварин, які мешкають на терасах Маппіна, називаючи їхній колір. Наприклад, There are two white pelicans in the Mappin Terraces. (Для швидкості виконання вправи на малюнках із зображенням тварин і птахів поряд із цифрами прикріплені шматочки кольорового паперу).

Прийом 6 – виконання вправи „відповіді на запитання”.

Продавець зоомагазину запитує, хто з домашніх улюбленців учням подобається: What pets do you like? As for me, I like goldfish. And what about you?

- What pets do you like?
- I like rabbits.
- That’s nice. Etc.

Прийом 7 - самостійне вживання нових ЛО у реченнях.

Т.: а) Скажи гідіу виставки “Pets”, хто з домашніх улюбленців і якого кольору тобі подобається. (Для швидкості виконання вправи на малюнках із зображенням домашніх улюбленців прикріплені шматочки кольорового паперу).

Р.: I like white mice, etc.

Т.: б) Скажи нашому інопланетному гостю, скільки домашніх улюбленців ти маєш. (Для швидкості виконання

вправи на малюнках із зображенням домашніх улюбленців прикріплені цифри),

P.: I have ten goldfish, etc.

Етап III. Автоматизація мовленнєвих дій учнів з новими ЛО на рівні понадфразової єдності.

Мета – навчити учнів вживати нові ЛО в коротких висловлюваннях монологічного і діалогічного характеру

Прийом 1 – Виконання вправи на об'єднання зразків мовлення у мікромонологі.

T.: Розкажи нашому інопланетному гостю, хто з домашніх улюбленців і якого кольору тобі подобається, скільки домашніх улюбленців ти маєш, і що вони вміють робити.
As for me, I like grey elephants. I have four canaries. They can sing and fly.

Прийом 2 – Виконання вправи на об'єднання зразків мовлення у мікродіалозі.

T.: Розпитайте один одного, хто з домашніх улюбленців вам подобається і кого ви маєте.

P₁: (учень 1) у ролі продавця зоомагазину: Поцікався, хто з домашніх улюбленців подобається відвідувачу зоомагазину та кого він має.

- What pets do you like?
- ...
- That's nice. And what pet do you have?
- ...

P₂: (учень 2) у ролі відвідувача зоомагазину: Скажи, хто з домашніх улюбленців і якого кольору тобі подобається, скільки домашніх улюбленців ти маєш, та що вони вміють робити.

- ...
- I like black rabbits.
- ...

- I have two kittens. They can play.

Зразок мікродіалогу:

- What pets do you like?
- I like black rabbits.
- That's nice. And what pet do you have?
- I have two kittens. They can play. Etc.

Що б Ви змінили в цьому фрагменті уроку? Аргументуйте свою точку зору.

За власним уподобанням оберіть один із чинних підручників чи посібників для початкової школи. Виберіть тематичні лексичні одиниці та укладіть фрагмент уроку з навчання молодших школярів активного лексичного матеріалу. Визначте навчальні прийоми для кожного з трьох етапів навчання активної лексики. Оберіть найоптимальніші способи семантизації нових лексичних одиниць. Придумайте мовленнєві ситуації, які моделюють англomовне потенційне спілкування молодших школярів з носіями мови, та опори, які стимулюють висловлювання учнів. Визначте освітній потенціал лексичного матеріалу. Письмово оформіть укладений фрагмент уроку. Будьте готові в ролі вчителя провести фрагмент на практичному занятті.

**Фрагмент уроку з навчання молодших школярів
активного граматичного матеріалу**

Етап I. Ознайомлення учнів з новою граматичною структурою (ГС).

Мета: продемонструвати функціонування нової ГС в усному мовленні

Приєм 1 – демонстрація вчителем нової ГС Present Indefinite (Present Simple) у III особі однини в ситуації.

Мета – повідомити функцію нової ГС.

Teacher (T.): Dear boys and girls! Минулого разу ми брали інтерв'ю в Пітера Брауна, батька нашого англійського ровесника Кліфа. Cliff's father is a pilot. Шкільне радіо зацікавилось нашим знайомим і попросило нас розповісти about Peter Brown, Cliff's father. Let's get ready for that. Повчимося для цього розповідати англійською мовою про дії, які людина виконує щодня (every day), зазвичай (usually), часто (often).

Cliff's father is a pilot. On Mondays he goes to Washington. On Tuesdays he goes to London. On Wednesdays he goes to Canberra. On Thursdays he goes to Wellington. On Fridays he goes to Ottawa. On Saturdays and Sundays Cliff's father rests. He helps about the house. He plays computer games with Cliff. He takes Cliff to the Zoo. Cliff plays ball games with his father.

Прийом 2 – відповіді на запитання вчителя (без уживання у мовленні нової ГС).

Мета – перевірити у формі змагання розуміння учнями значення нової ГС.

T.: Зараз я буду називати дії, які виконують щодня (every day), зазвичай (usually), часто (often) люди, а також тварини. Якщо йдеться про III особу однини, ви назвете, хто виконує цю дію – he, she, it.

T.: Cliff plays computer games.

Pls. (учні): He.

T.: Cliff and his father play ball games.

Pls. (учні): They.

T.: Cliff's mother watches TV.

Pls.: She.

T.: A kitten drinks milk.

Pls.: It. Etc.

Прийом 3 – демонстрація графічної форми нової ГС.

Цілі: пояснити

- правила утворення форми III особи однини дієслів у Present Indefinite Tense (в опорі на таблицю),
- особливості вимови суфікса -s/-es (cleans, plays, washes, takes),
- правила написання дієслів у III особі однини (flies, says).

Т.: Щоб правильно назвати англійською мовою дію, яку людина виконує щодня (every day), зазвичай (usually), часто (often), потрібно до основи дієслова додати суфікс -s (-es). Це стосується й рухів тварин, наприклад: A dog runs. A kitten plays. A rabbit hops.

- Зверніть увагу на вимову цього суфікса:
- після дзвінких приголосних – [z]. He / she / it cleans;
- після голосних – [z]. He / she / it plays;
- після шиплячих і свистячих – [ɪz]. He / she / it washes;
- після глухих – [s] He / she / it takes.

Зверніть увагу на правила написання дієслів у III особі однини: у після приголосних змінюється на **ie**, наприклад: fly – flies, study – studies; у після голосних не змінюється, наприклад: play – plays, say – says. Потренуємося у правильній вимові суфікса -s (-es) з дієсловами у III особі однини. Look at the book and read all the verbs.

Кожен учень читає вголос дієслова: gets, washes, cleans, brushes, drinks, goes, studies, plays, listens, watches TV, reads, helps, etc.

А тепер потренуємося у правильному написанні суфікса -s (-es) з дієсловами Ці особи однини. These verbs have got different endings in the 3-d form (with he / she / it).

say	get
study	wear
wash	shop
come	go

carry	try
watch	fry
take	buy
hurry	mix
teach	cook
cry	do
play	help
see	read
listen	

Write them in three columns:

-s	-es	-ies
says	washes	studies

Прийом 4 – фонетичне опрацювання нової ГС в опорі на її графічну форму (виконання імітативних вправ).

Мета – вчити учнів правильно вимовляти нову ГС.

Т.: Як диктори радіо, потренуємося розповідати про те, що протягом тижня зазвичай (usually) робить батько Кліфа (Cliff's father). Repeat after me.

Т.: Cliff's father is a pilot.

Pls.: Cliff's father is a pilot.

Т.: On Mondays he goes to Washington.

Pls.: On Mondays he goes to Washington.

(Текст розповіді див. вище у прийомі 1)

Т.: Cliff plays ball games with his father.

Pls.: Cliff plays ball games with his father.

Етап II. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні фрази.

Мета – вчити учнів вживати нову ГС на рівні фрази.

Прийом 1 – виконання вправи в імітації ГС.

T.: Peter Brown, Cliff's father, is a pilot. Кліф розповідає вам, в які міста літає його батько. Повторюючи речення, знайдіть цю країну на карті світу.

T.: (в ролі Кліфа): On Mondays he goes to Washington.

Pls.: On Mondays he goes to Washington. Etc.

Прийом 2 – виконання вправи на підстановку в ГС.

T.: What does Cliff's father do on Saturdays and Sundays? On Saturdays and Sundays Peter Brown rests.

P₁: On Saturdays and Sundays Cliff's father helps about the house.

P₂: On Saturdays and Sundays Peter Brown plays computer games. Etc.

Опора:

Monday Washington	Tuesday London	Wednesday Canberra	Thursday Wellington	Friday Ottawa
Saturday Sunday rest	help about the house	play computer games	go to the zoo	play ball games

Прийом 3 – виконання вправи на трансформацію ГС.

T.: Щороку Пітер Браун проходить медичну комісію. Допоможіть медсестрі заповнити карту його польотів.

T. (в ролі медсестри): On Mondays he flies to London.

P.: No, on Mondays he does not fly to London. On Mondays he flies to Washington. Etc.

Прийом 4 – виконання вправи на завершення ГС.

T.: Щороку Пітер Браун проходить медичну комісію. Допоможіть лікарю заповнити карту його польотів.

T. (в ролі лікаря): On Mondays he ...

P. (в ролі медсестри/медбрата): On Mondays he flies to

Washington. Etc.

Приєм 5 – виконання вправи на розширення ГС.

Т.: Згадуючи міста, в які літає батько Кліфа, Peter Brown, назвемо країну і її столицю. On Mondays he flies to Washington, the capital of the USA.

Р.: On Mondays he flies to London, the capital of the United Kingdom. Etc.

Приєм 6 – виконання вправи „відповіді на запитання”.

Т. (звертаючись до пар учнів): Ви – лікар і медсестра/медбрат. Заповніть карту польотів Пітера Брауна.

Р₁ (в ролі лікаря): Where does Peter Brown fly on Mondays?

Р₂ (в ролі медсестри/медбрата): On Mondays he flies to Washington. Etc.

Приєм 7 – самостійне вживання нової ГС.

Т.: Оберіть один із днів тижня. Прокоментуйте, що зазвичай у цей день робить батько Кліфа.

Р.: On Wednesdays he goes to Canberra. Etc.

Етап III. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні понадфразової єдності.

Мета – вчити учнів вживати нову ГС у коротких висловлюваннях монологічного і діалогічного характеру.

Приєм 1 – Виконання вправи на об'єднання зразків мовлення в мікромонологі.

Т.: On Saturdays and Sundays Peter Brown rests. Повторивши попереднє(і) речення, доповніть його/їх своїм реченням: що він робить у вихідні дні.

Р₁: On Saturdays and Sundays Peter Brown rests. He helps about the house.

Р₂: On Saturdays and Sundays Peter Brown rests. He helps about the house. He plays computer games with Cliff. Etc.

Приєм 2 – Виконання вправи на об'єднання зразків мовлення в мікродіалозі.

T.: (звертаючись до пар учнів): Ви – лікар і медсестра/медбрат. Заповніть карту польотів Пітера Брауна.

P₁: (в ролі лікаря): Where does Peter Brown fly on Mondays?

P₂: (в ролі медсестри/медбрата): On Mondays he flies to Washington.

P₁: Where does Peter Brown fly on Tuesdays?

P₂: On Tuesdays he flies to London. Etc.

Що б Ви змінили в цьому фрагменті уроку? Аргументуйте свою точку зору.

Визначте навчальні прийоми для кожного з трьох етапів навчання активної граматики. Придумайте опори, які стимулюють висловлювання учнів. Визначте освітній потенціал граматичного матеріалу. Письмово оформіть укладений фрагмент уроку. Будьте готові в ролі вчителя провести фрагмент на практичному занятті.

Виконайте тест

Інструкція: *Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем*.*

1. На думку багатьох сучасних методистів, ознайомлення з новим фонетичним явищем має відбуватися у звуковому тексті шляхом...

- а) наочної демонстрації його особливостей
- б) фонограми
- в) відеофонограми
- г) багаторазового читання.

2. Подача нового фонетичного матеріалу може здійснюватися у...

- а) слуханні та розумінні тексту без опори
- б) (міні)тексті, насиченому обраним фонетичним явищем

в) повторному слуханні з друкованою опорою і маркуванні в тексті обраного явища з метою впізнання / ідентифікації / диференціації обраного явища

г) слуханні і хоровій, а потім індивідуальній імітації (слів/речень з тексту або цілого мінітексту).

3. Використання ЛО на початковому ступені здійснюється в ... сферах спілкування.

а) особистісній, публічній, освітній

б) публічній, освітній

в) повсякденних

г) освітніх.

4. На етапі ознайомлення з лексичними одиницями використовують...

а) лаконічні відповіді на альтернативні запитання учителя

б) самостійне вживання лексичних одиниць у фразі / реченні

в) рецептивні вправи

г) використання зразка мовлення у мінітекстах.

5. Для автоматизації дій учнів з окремими звуками використовуються вправи...

а) на рецепцію і репродукцію

б) на репродукцію

в) на рецепцію

г) на рецепцію інтонаційних моделей.

6. Засвоєння лексичних одиниць відбувається шляхом виконання ... вправ

а) комунікативних

б) некомунікативних, умовно-комунікативних, комунікативних

в) умовно-комунікативних

г) некомунікативних.

7. Формування граматичних структур починається у ... школі
- а) середній
  - б) старшій
  - в) вищій
  - г) початковій.
8. На першому етапі учні ознайомлюються з новою граматичною структурою...
- а) за допомогою відеофайла
  - б) на рівні фрази
  - в) у контексті або ситуації мовлення – реальній або спеціально створеній учителем
  - г) за допомогою автентичного тексту.
9. До рецептивних вправ на формування граматичної компетентності відносять вправи на...
- а) впізнавання
  - б) впізнавання, диференціацію, ідентифікацію
  - в) диференціацію
  - г) ідентифікацію.
10. До вправ на репродукцію граматичних структур належать...
- а) рецептивно-репродуктивні, умовно-комунікативні
  - б) відповіді на різні типи запитань, постановка запитань
  - в) некомунікативні вправи
  - г) репродуктивні

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Методика навчання фонетичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Методика навчання лексичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Методика навчання граматичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Методика навчання фонетичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Методика навчання лексичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Методика навчання граматичного матеріалу з англійської мови на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Комп'ютерні вправи для формування та вдосконалення граматичної англомовної компетентності молодших школярів у процесі самостійної роботи».
- «Комп'ютерні вправи для формування та вдосконалення лексичної англомовної компетентності молодших школярів у процесі самостійної роботи».
- «Комп'ютерні вправи для формування та вдосконалення граматичної англомовної компетентності молодших школярів у процесі самостійної роботи».

Тема 4. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів компетентності в аудіюванні.

Завдання:

- Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів англомовної аудитивної компетентності.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- робити методичний аналіз труднощів аудіювання англомовних текстів;
- аналізувати прийоми і способи навчання аудіювання на різних ступенях і вправи, що наводяться в різних підручниках англійської мови для формування навичок і розвитку вмінь аудіювання;
- використовувати ефективні способи і прийоми навчання аудіювання англомовних текстів;
- планувати і проводити фрагменти уроків з навчання аудіювання.

Зміст теми

Загальна характеристика компетентності в аудіюванні. Фактори впливу на формування компетентності в аудіюванні. Цілі формування

компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи. Види аудіювання. Вимоги до аудіотекстів. Етапи формування компетентності в аудіюванні. Система вправ і завдання для формування компетентності в аудіюванні. Засоби формування компетентності в аудіюванні.

Базова термінологія

Антиципація, ймовірне прогнозування	<i>Anticipation/prediction/forward inferencing</i>
аудитивна компетентність	<i>auditory competence</i>
аудитивна пам'ять	<i>auditory memory</i>
аудіювання	<i>listening/listening comprehension</i>
аудіювання діалогу	<i>listening to interaction</i>
аудіювання з критичною оцінкою	<i>critical listening</i>
аудіювання з повним розумінням	<i>listening for detailed comprehension</i>
аудіювання з розумінням основного змісту/ознайомлювальне аудіювання	<i>skim listening/listening for gist</i>
аудіювання з частковим розумінням/вибіркове аудіювання	<i>listening for partial comprehension/selective listening</i>
аудіювання монологу	<i>transactional listening/non-transactional listening</i>
аудіювання як компонент усномовленнєвого	<i>interaction listening/conversational listening/reciprocal listening</i>

спілкування	
внутрішнє промовляння	<i>inner speech</i>
впізнавання	<i>recognition/discrimination</i>
довгочасна пам'ять	<i>long-term memory</i>
експліцитність інформації	<i>explicitness of information</i>
екстенсивне аудіювання	<i>extensive listening</i>
“живе” мовлення	<i>living speech</i>
завдання з аудіювання	<i>listening task</i>
завдання під час аудіювання	<i>while-listening activities</i>
здогадка за контекстом	<i>guessing/infering from context</i>
інтенсивне аудіювання	<i>intensive listening</i>
інтонаційний слух	<i>intonation perception</i>
комунікативне аудіювання	<i>communicative listening</i>
контроль розуміння	<i>comprehension check</i>
короточасна пам'ять	<i>short-term memory</i>
матеріали для аудіювання	<i>listening materials</i>
мовленнєве вміння	<i>communicative skill</i>
мовленнєві механізми	<i>communicative mechanisms</i>
мовлення у запису	<i>recorded speech</i>
мовні труднощі	<i>linguistic difficulties/language</i>
навчальне аудіювання	<i>guided listening</i>
надлишковість інформації	<i>information redundancy</i>
оперативна пам'ять	<i>operational memory</i>
передтекстові завдання	<i>pre-listening activities</i>
післятекстові завдання	<i>post-listening activities</i>
повідомлення	<i>message/input</i>

позамовні труднощі	<i>extralinguistic difficulties</i>
слуховий аналізатор	<i>aural analyzer</i>
співрозмовник	<i>interlocutor</i>
спонтанне мовлення	<i>extempore speech</i>
сприйняття на слух	<i>auditory perception</i>
увага, зосередження	<i>concentration</i>
фонематичний слух	<i>auditory perception</i>
фоновий шум	<i>extraneous noise</i>
фонові знання	<i>background knowledge</i>

Мовні кліше

1. Cross out the extra letter.	Викресліть зайву букву.
2. Underline that word.	Підкресліть те слово.
3. Who can name the letters in alphabetical order?	Хто може назвати літери в алфавітному порядку?
4. Stop making a noise!	Припиніть шуміти!
5. Say it again. (Repeat it.)	Повтори ще раз.
6. Don't hurry. (There's no need to hurry.)	Не поспішай. (Не потрібно поспішати.)
7. Start from the very beginning.	Почни з самого початку.
8. Make up a dialogue based on the given example.	Складіть діалог, що базується на даному прикладі.
9. Act out the dialogue.	Відтворіть діалог.
10. Complete the following story.	Завершіть історію.

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Основні поняття англомовної компетентності в аудіюванні.
2. Загальна характеристика компетентності в аудіюванні.
3. Фактори впливу на формування компетентності в аудіюванні.
4. Цілі формування компетентності в аудіюванні в учнів початкової школи.
5. Види аудіювання.
6. Вимоги до аудіотекстів.
7. Етапи формування компетентності в аудіюванні.
8. Система вправ і завдання для формування компетентності в аудіюванні.
9. Засоби формування компетентності в аудіюванні.

Література для опрацювання Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.

Додаткова

- Ahmed R. Five essential listening skills for English learners / Raphael Ahmed // Voices-Magazine, June 16, 2015. – [Electronic resource]. Access mode: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/five-essential-listening-skills-english-learners>
- Beare K. The Challenge of Teaching Listening Skills / Kenneth Beare / About education, December 15, 2015. [Electronic resource]. Access mode: http://esl.about.com/cs/teachinglistening/a/a_tlisten.htm
- Richards J. C. Teaching Listening and Speaking. From Theory to Practice / Jack C. Richards. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 2008. – 48 p.

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

аудіювання як компонент усномовленнєвого спілкування	
аудіювання з частковим розумінням/вибіркове аудіювання	
слуховий аналізатор	
завдання з аудіювання	
аудіювання з розумінням основного змісту/ознайомлювальне аудіювання	
аудіювання з повним розумінням аудіювання	
передтекстові завдання	
аудіювання монологу	
сприйняття на слух	
фонематичний слух	
фоновий шум	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англomовним еквівалентом.

Завершіть історію.	Cross out the extra letter.
Відтворіть діалог.	Underline that word.
Наш час закінчився. На цьому зупинимося.	Who can name the letters in alphabetical order?
Підкресліть те слово.	Stop making a noise!
Не поспішай.	Say it again. (Repeat it.)
Повтори ще раз.	Don't hurry. (There's no need to hurry.)
Почни з самого початку.	Start from the very beginning.
Складіть діалог, що базується на даному прикладі.	Make up a dialogue based on the given example.
Перестаньте шуміти!	Act out the dialogue.
Викресліть зайву букву.	Complete the following story.
На сьогодні досить.	
Говоріть (говори) англійською!	
Хто може назвати літери в алфавітному порядку?	
Запитання до нового матеріалу.	
Запишіть (запиши) домашнє завдання!	
Запишіть домашнє завдання в щоденники.	
Вивчіть урок 5 на сторінці 43.	

3. *Випишіть вимоги до рівня сформованості аудитивної компетентності учнів 1–4 класів. Зробіть порівняльну характеристику вимог загальноосвітньої школи і школи з поглибленим вивченням англійської мови.*
4. *Продемонструйте дидактичні матеріали для фонетичної зарядки в початковій школі.*
5. *Доберіть по одному прикладу кожного виду вправ для формування артикуляційних й інтонаційних навичок.*

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук за допомогою інтернет-ресурсів вправ для формування компетентності в аудіюванні і запропонуйте їх виконати учням початкової школи.
2. Підготуйте і продемонструйте вербальні й невербальні засоби для навчання аудіювання в початковій школі.
3. Ознайомтесь із фрагментами уроку з навчання фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу в початковій школі. (Фрагменти запозичено з джерела: Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.). На основі запропонованих фрагментів укладіть власні фрагменти уроку.

Фрагмент уроку з навчання аудіювання

I. Етап підготовки.

Мета – вчити учнів прогнозувати основний зміст аудіотексту за заголовком та ілюстрацією.

Прийом – навчальна розмова в режимі Т – СІ (вчитель – клас).

Teacher (T.): The title of the story you are going to listen to is

“The Birthday Present”. Look at these pictures. What can the birthday present be? What can you tell about this bird?

II. Етап власне аудіювання.

Мета – вчити учнів слухати аудіотекст із повним розумінням його змісту.

Прийом – активне слухання.

T.: Listen to the story about a rich woman and her mother. While listening find the answers to the following questions:

- Where does a rich woman go to buy the birthday present?
- How many languages can the bird speak?
- Does the mother like the bird?

The Birthday Present

A rich woman is thinking about her mother (1). It's her mother's birthday (2). She wants to send her mother a nice birthday present (3).

The woman goes to a pet (4) shop. She sees a beautiful bird (5). The bird can sing, and it can speak (6) seven languages. It costs fifty (7) thousand dollars. The woman buys the bird and sends (8) it to her mother.

The next (9) day the woman calls her mother on the telephone (10). “Мама”, asks the woman, “do you like (11) the bird?”

“I'm eating (12) it right now”, her mother says. “It's delicious (13)”.

III. Етап перевірки.

Мета – перевірити детальне розуміння змісту аудіотексту.

Прийом 1 – відповіді на запитання (дотекстові та післятекстові):

1. Who is the rich woman thinking about?
2. What does she want to send her mother?
3. Where does the woman go?

4. What does she see?
5. What can the bird do?
6. How much does the bird cost?
7. What does the woman do?
8. What does the woman do with the bird?
9. What does the woman ask her mother?
10. What does her mother say?

Приєм 2 – виконання тесту систематизації.

Т.: Arrange the pictures according to the story “The Birthday Present”.

Key: F, C, A, B, H, G, D, E.

Приєм 3 – виконання клоуз-тесту (пропущені слова в аудіотексті позначено цифрами).

Т.: Complete the missing words in the story.

Що б Ви змінили в цьому фрагменті уроку? Аргументуйте свок точку зору.

За власним уподобанням оберіть один із чинних підручників чи посібників для початкової школи. Виберіть один з аудіотекстів та укладіть фрагмент уроку з навчання аудіювання молодших школярів. Визначте потенційні мовні та змістові труднощі аудіотексту. Складіть завдання, які спрямовані на подолання учнями цих труднощів та націлюють школярів на слухання тексту. Придумайте 2-3 види завдань, спрямованих на перевірку його основного й детального змісту. Письмово оформіть укладений фрагмент уроку. Будьте готові в ролі вчителя провести фрагмент на практичному занятті.

Виконайте тест

Інструкція: *оберіть один із варіантів відповідей і запишіть його в бланк для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.**

1. Аудіювання з розумінням основного змісту передбачає...
  - а) розуміння учнем конкретної інформації, яка може бути задана вчителем або пов'язана з інтересами учня
  - б) оцінювати й зіставляти здобуту інформацію зі своїм досвідом
  - в) розуміння учнем максимально повної і точної його інформації
  - г) розуміння учнем теми і найсуттєвіших деталей аудіотексту.
2. Виокремлюють ... етапи роботи з аудіотекстом.
  - а) два
  - б) три
  - в) чотири
  - г) п'ять.
3. Метою I підсистеми вправ для формування компетентності в аудіюванні є ...
  - а) розвивати в учнів слухові, лексичні і граматичні навички аудіювання
  - б) розвивати в учнів уміння аудіювання
  - в) розвивати в учнів уміння розрізнення звуків та інтонаційних моделей
  - г) розвивати в учнів слухові навички.
4. Цілями першого — дотекстового етапу є ...
  - а) зняття учителем мовних і/чи смислових труднощів аудіотексту; прогнозування школярами змісту аудіотексту за його назвою, ілюстрацією, ключовими словами, першим/останнім реченням/абзацом тощо; формулювання учителем комунікативної настанови на аудіювання тексту

- б) слухання аудіотексту в контексті сформульованої вчителем комунікативної настанови
- в) контроль розуміння (загальне, вибіркове, повне) змісту аудіотексту
- г) формулювання учителем комунікативної настанови на аудіювання тексту.

5. До вправ для формування мовленнєвих навичок аудіювання належать...

- а) вправи для семантизації елементів у синтагмі
- б) вправи для диференціації значень паронімів
- в) вправи для формування слухових, лексичних, граматичних навичок аудіювання
- г) вправи для передбачення зміста тексту.

6. Систему вправ для формування компетентності в аудіюванні складають дві підсистеми...

- а) вправи, що готують учнів до аудіювання текстів; вправи для розвитку вмінь аудіювання
- б) вправи для формування лексичних навичок аудіювання, вправи для формування граматичних навичок аудіювання
- в) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання і вправи для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання
- г) лексичні і граматичні вправи.

7. Способи контролю рівня сформованості компетентності в аудіюванні поділяються на...

- а) вербальні і невербальні
- б) рецептивні і репродуктивні
- в) комунікативні і некомунікативні
- г) штучні і природні.

8. Сформувати мовленнєву навичку — значить...

- а) забезпечити учню можливість правильно будувати власні письмові та усні іншомовні висловлювання і

розуміти висловлювання інших осіб, у тому числі носіїв мови, що вивчається

б) насамперед дати уявлення про поняття, які відсутні в рідній мові учнів (наприклад поняття артикля) і які підлягають формуванню в їхній свідомості

в) сформуванню мовленнєвої діяльності

г) розвинути вміння говорити, слухати, читати, писати іноземною мовою, перекладати.

9. До процедурних знань можна віднести...

а) соціокультурні знання, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ

б) мовні знання (фонемні, інтонемні, лексичні одиниці, граматичні структури тощо)

в) соціокультурні знання

г) країнознавчі знання.

10. Прикладами декларативних знань служать...

а) мовні знання (фонемні, інтонемні, лексичні одиниці, граматичні структури тощо)

б) соціокультурні знання

в) рівневі знання

г) мовленнєва і немовленнєва поведінка носіїв ІМ у процесі аудіювання.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Методика навчання аудіювання англомовних текстів на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Особливості навчання англомовного аудіювання у процесі реалізації прямого методу навчання на Буковині (1918–1933 рр.)».
- «Особливості навчання аудіювання англійської мови у процесі реалізації змішаного методу на Буковині (1933–1939 рр.)».
- «Способи контролю розуміння почутого/прочитаного англомовного повідомлення молодшими школярами».
- «Вимоги до текстів для навчання аудіювання».

Тема 5. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів мовленнєвої компетентності в говорінні англійською мовою.

Завдання:

- Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів компетентності в говорінні.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- робити методичний аналіз труднощів діалогічного й монологічного мовлення;
- аналізувати прийоми і способи навчання діалогічного й монологічного мовлення молодшого школяра, а також вправи, що наводяться в різних підручниках з англійської мови;
- використовувати ефективні способи і прийоми навчання діалогічного і монологічного мовлення;
- планувати і проводити фрагменти уроків з формування мовленнєвої компетентності учнів у говорінні.

Зміст теми

Поняття мовленнєвої компетентності в іншомовному говорінні. Формування іншомовної компетентності в говорінні. Складники іншомовної компетентності в говорінні. Загальна характеристика

говоріння як виду мовленнєвої діяльності.

Формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні. Цілі формування компетентності в діалогічному мовленні в учнів початкової школи. Типи діалогів. Етапи формування компетентності в діалогічному мовленні. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності в діалогічному мовленні. Засоби формування компетентності в діалогічному мовленні. Контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні.

Формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні. Фактори впливу на формування компетентності в монологічному мовленні. Цілі формування компетентності в монологічному мовленні в учнів початкової школи. Типи монологів. Етапи формування компетентності в монологічному мовленні. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності в монологічному мовленні. Засоби формування компетентності в монологічному мовленні. Контроль рівня сформованості компетентності в монологічному мовленні.

Базова термінологія

Взаємодія співрозмовників	<i>Interaction</i>
вміння ДМ	<i>interactional skills</i>
вміння завершити бесіду	<i>relinquishing a conversation</i>
вміння ММ	<i>transactional skills</i>
вміння підтримувати бесіду	<i>holding a turn</i>
вміння в говорінні	<i>speaking skills</i>

генерація ідей	<i>generation of ideas</i>
“готові” мовленнєві одиниці, кліше	<i>cliché</i>
детальний переказ	<i>retelling</i>
диспут	<i>debate</i>
діалог	<i>dialogue, conversation</i>
діалог, в якому один із співрозмовників бере ініціативу на себе	<i>one-side dialogue/conversation</i>
діалог-зразок	<i>model dialogue/conversation sample</i>
діалогічна єдність	<i>adjacency pair/dialogical unit/lead-response unit</i>
драматизація	<i>dramatization/dramatizing</i>
заповнювачі пауз/мовчання	<i>silence/pause/gap fillers</i>
звіт про результати дискусії	<i>reporting back/feedback</i>
контраргумент	<i>counterstatement</i>
усне резюме	<i>oral summary</i>
мікродіалог	<i>microdialogue</i>
мова жестів (міміка, жести)	<i>body language</i>
мовний бар'єр	<i>speech barrier</i>
мовленнєва компетентність в говорінні	<i>speaking competence</i>
мовленнєві “формули”	<i>conversational formulas</i>
мовлення діалогічне	<i>interactional/dialogical speech</i>
мовлення монологічне	<i>transactional speech/monologue</i>
МОНОЛОГ	<i>monologue, discourse</i>

обговорення, дискусія	<i>discussion</i>
обмін думками	<i>exchange of opinion</i>
передача інформації	<i>transaction</i>
повні/неповні речення	<i>full/elliptical sentences</i>
понадфразова єдність	<i>superphrase unit</i>
репліка в діалозі	<i>speaking turn/line of dialogue</i>
репліка коротка	<i>short turn</i>
репліка реактивна (репліка-відповідь)	<i>response/reply</i>
репліка розгорнута	<i>long/extended turn</i>
реплікування/обмін репліками	<i>turn-taking</i>
розв'язання проблемних задач	<i>problem solving</i>
розмова, бесіда	<i>talk</i>
рольова гра	<i>role play</i>
співбесіда	<i>oral interview</i>
структурно-мовленнєва схема діалогу	<i>skeleton dialogue</i>
твердження, аргумент	<i>statement</i>
усне повідомлення	<i>oral reporting/oral report</i>
усний виступ	<i>presentation</i>
усний коментар	<i>oral commentary</i>
характеристики комунікативні	<i>communicative characteristics/features</i>
характеристики лінгвістичні (мовні)	<i>linguistic characteristics/features</i>

Мовні кліше

1. Go to the blackboard, please!	Ідїть/їди, будь ласка, до дошки.
2. Stand up, children, when I call your name!	Вставайте діти, коли я буду називати ваше прїзвище!
3. Go in front of the class, please!	Виходь(те), будь ласка!
4. Listen to me!	Слухайте, що я кажу!
5. Repeat what I've said!	Повторїть, що я сказала!
6. Ask, if you don't understand !	Питайте, якщо Ви щось не розумїєте!
7. Tell me if you have some questions!	Повідомте, якщо маєте запитання!
8. Whose turn?	Хто на черзі?
9. One by one!	Один за одним!
10. Who wants to start?	Хто хоче починати!

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Основні поняття мовленнєвої компетентності в іншомовному говорінні.
  - 1.1. Формування іншомовної компетентності в говорінні.
  - 1.2. Складники іншомовної компетентності в говорінні.
  - 1.3. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності.
2. Формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні.
  - 2.1. Цілі формування англomовної компетентності в діалогічному мовленні в учнів початкової школи.
  - 2.2. Типи діалогів.
  - 2.3. Етапи формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні.
  - 2.4. Підсистема вправ і завдання для формування англomовної компетентності в діалогічному мовленні.
  - 2.5. Засоби формування компетентності в діалогічному мовленні.
  - 2.6. Контроль рівня сформованості англomовної компетентності в діалогічному мовленні.
3. Формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
  - 3.1. Фактори впливу на формування компетентності в монологічному мовленні.
  - 3.2. Цілі формування компетентності в монологічному мовленні в учнів початкової школи.
  - 3.3. Типи монологів.
  - 3.4. Етапи формування компетентності в монологічному мовленні.

- 3.5. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності в монологічному мовленні.
- 3.6. Засоби формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні.
- 3.7. Контроль рівня сформованості компетентності в монологічному мовленні.

Література для опрацювання Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Є. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.
- Редько В. Компетентнісно-діяльнісна парадигма навчання іншомовного спілкування – виклики сьогодення / Валерій Редько // Іноземні мови в сучасній школі. – 2013. – № 6 (64). – С. 2–5.
- Редько В. Слухати, розуміти, відстоювати власну думку. Як сформувані універсальні комунікативні вміння : концептуальні засади та особливості навчання іноземної мови учнів початкової школи / Валерій Редько // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – № 6. – С. 56–62.

Додаткова

- Кочергіна Л. Розвиваємо всі види мовленнєвої діяльності. З досвіду роботи з першокласниками / Любов Кочергіна // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – №1. – С. 70–74.
- Мазур Ю. Іншомовна комунікативна компетентність як невід’ємна складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів / Юлія Мазур // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. Педагогіка та психологія. – Чернівці : ЧНУ, 2014. – Вип. 689. – С. 83–91.
- Основи формування іншомовної комунікативної компетентності у середній загальноосвітній школі : [навч. посіб. для студентів педагогічних навчальних закладів (за спец. “Іноземна мова”) / кол. авт. під керівн. проф. П. О. Беха]. – К. : ТОВ ”Вольф“, 2009. – 292 с.
- Рогинська О. Особливості використання комунікативних методик у молодших класах / Ольга Рогинська // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – №1. – С. 75–81.
- Спічко В. Використання рольової гри при навчанні діалогічного мовлення на уроках англійської і німецької мов у середніх класах загальноосвітньої школи / Вікторія Спічко // Іноземні мови в школах України. – 2014. – № 6. – С. 9–16.
- Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу / О. М. Устименко // Іноземні мови. – 2013. – №2. – С. 3–5.
- General Strategies for Asking Questions. – [Electronic resource]. Access mode : <https://teachingcenter.wustl.edu/resources/refining-teaching-methods/asking-questions-to-improve-learning/>

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

уміння ДМ	
розмова, бесіда	
діалог, в якому один зі співрозмовників бере всю ініціативу на себе	
реплікування/обмін репліками	
мовлення діалогічне	
вміння в говорінні	
вміння завершити бесіду	
вміння ММ	
діалог	
понадфразова єдність	
мовленнєва компетентність в говорінні	
мовлення монологічне	
усне повідомлення	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англомовним еквівалентом.

Ідіть / Іди, будь ласка, до дошки.	1. Go to the blackboard, please!
Хто хоче починати!	2. Stand up, children, when I call your name!
Перш ніж закінчити урок, розглянемо ще кілька прикладів ...	3. Go in front of the class, please!
Виходь(те), будь ласка, на клас!	4. Listen to me!
Я даю вам (тобі) чіткі рекомендації.	5. Repeat what I've said!
Слухайте, що я кажу!	6. Ask, if you don't

	understand!
А тепер усі повторюють ці фрази (речення) за мною.	7. Tell me if you have some questions!
Вставайте діти, коли я буду називати ваше прізвище.	8. Whose turn?
Доповніть (доповни) ці речення!	9. One by one!
Один за одним!	10. Who wants to start?
Повторіть, що я сказала!	
Проведемо інтерв'ю!	
Питайте, якщо Ви щось не розумієте!	
Запитання до нового матеріалу.	
Повідомте, якщо маєте запитання!	
Хто на черзі?	

3. *Впишіть вимоги до рівня сформованості мовленнєвої компетентності учнів 1–4 класів у діалогічному мовленні.*
4. *Впишіть вимоги до рівня сформованості мовленнєвої компетентності учнів 1–4 класів у монологічному мовленні.*
5. *Доберіть по одному прикладу кожного виду вправ для формування навичок і розвитку вмінь діалогічного мовлення.*
6. *Доберіть по одному прикладу кожного виду вправ для формування навичок і розвитку вмінь монологічного мовлення.*

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук за допомогою інтернет-ресурсів вправи для формування компетентності в діалогічному мовленні й запропонуйте їх виконати учням початкової школи.
2. Здійсніть самостійний пошук за допомогою інтернет-ресурсів вправи для формування компетентності в монологічному мовленні і запропонуйте їх виконати учням початкової школи.
3. Підготуйте і продемонструйте вербальні й невербальні засоби для навчання говоріння в початковій школі.
4. Ознайомтеся з фрагментами уроку з навчання монологічного та діалогічного мовлення в початковій школі. (Фрагменти запозичено з джерела: Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.) На основі запропонованих фрагментів уроку укладіть власні фрагменти уроку з навчання монологічного та діалогічного мовлення молодших школярів.

Фрагмент уроку з навчання монологічного мовлення молодших школярів за темою “Family”

Цілі:

практична – навчити учнів укладати монолог-опис власної родини;

освітня – ознайомити учнів з казковою повістю англійської письменниці Памели Треверс „Мері Поппінс”.

Teacher (T.): Чи знаєте ви, хто така Мері Поппінс? Так, це – няня, яка працює в родині англійського фінансиста містера Бенкса. А звідки ви про неї знаєте? Дивились фільм „Мері Поппінс, до побачення”. А чи читали ви казкову повість „Мері Поппінс”, яку

написала англійська письменниця Памела Треверс? Раджу вам прочитати повісті і порівняти її з фільмом.

Етап 0. Презентація монологу-опису родини Бенксів.

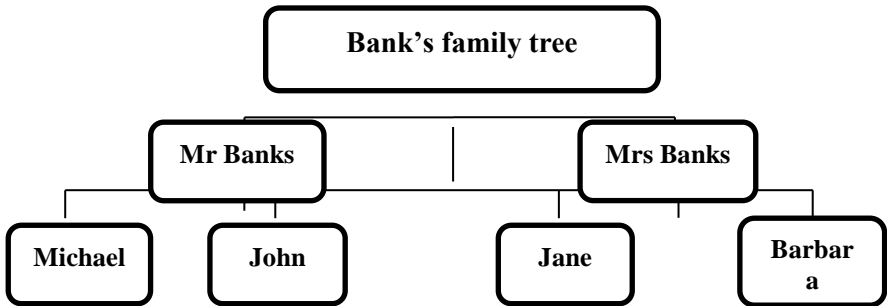
Мета: вчити учнів сприймати на слух і розуміти зміст опису родини Бенксів.

Прийом 1 – аудіювання тексту-опису родини Бенксів.

T.: Mary Poppins, a nanny, will tell you about the Banks. Listen to her story. Is this family large? How many socks are hanging?

Мері Поппінс розповість вам про родину Бенксів. Уважно послухайте її розповідь. Чи велика ця родина? Скільки шкарпеток для різдвяних подарунків висить над каміном?

T. (в ролі Mary Poppins): This is the Banks' family tree.

This family is large. This is the father. His name is Mr Banks. He is a businessman. This is the mother. Her name is Mrs Banks. She is a housewife. These are their children. This is the boy. His name is Michael. This is the girl. Her name is Jane. Michael and Jane like Christmas best of all. These are John and Barbara. They are twins. They are one year old. John and Barbara are babies.

T.: How many socks are hanging?

Pupils (Pls.): Seven socks: for Mr Banks, for Mrs Banks, for Mary Poppins, for Michael, for Jane and for twins.

Етап 1. Об'єднання зразків мовлення (ЗМ) у понадфразову єдність.

Мета: вчити учнів об'єднувати ЗМ у понадфразову єдність.

Приєм 1 – приєднання ЗМ.

Т.: Запам'ятайте, що в розповіді про містера Бенкса кожне речення починається по-різному. 1. This is the father. Друге речення, в якому називається ім'я батька, можна почати Father's name is..., або, як це зробила Мері Поппінс, His name is... 2. His name is Mr Banks. Третє речення, в якому називається професія містера Бенкса, теж можна почати по-різному: Mr Banks is..., або He is... 3. He is a businessman.

Tell about the mother and the children так, щоб кожне речення починалось по-різному.

Приєм 2 – об'єднання ЗМ.

Т.: Описуючи членів будь-якої родини, ми дотримуємося певної послідовності: називаємо члена родини – This is the father; його прізвище чи ім'я – His name is Mr Banks; професію – He is a businessman.
Let's describe Mrs Banks and her children.

Приєм 3 – розширення ЗМ.

Т.: Мері Поппінс не назвала кількість дітей у родині Бенксів. How many children have Mr and Mrs Banks?

Pls.: Mr and Mrs Banks have four children.

Т.: How many sons have Mr and Mrs Banks?

Pls.: Mr and Mrs Banks have two sons.

Т.: What are their names?

Pls.: Their names are Michael and John.

Т.: How many daughters have Mr and Mrs Banks?

Pls.: Mr and Mrs Banks have two daughters.

T.: What are their names?

Pls.: Their names are Jane and Barbara.

T.: Спробуйте описати дітей родини Бенксів одним реченням.

Pls.: Mr and Mrs Banks have four children: two sons, Michael and John, and two daughters, Jane and Barbara.

Приєм 4 – складання речень.

T.: Описуючи родину Бенксів, Мері Поппінс назвала вік лише близнюків. Answer the question: How old is Mr Banks / Mrs Banks / Michael / Jane?

Етап II. Висловлювання на понадфразовому рівні.

Мета: вчити учнів висловлюватися на понадфразовому рівні.

Приєм 1 – об'єднання одноструктурних ЗМ.

T.: Name

- а) ім'я кожного члена твоєї родини – My... name is ....
- б) вік кожного члена твоєї родини – He/she is ... years old;
- в) професію кожного члена твоєї родини – He/she is a ....

Приєм 2 – об'єднання різноструктурних ЗМ.

T.: Describe your mother / father / grandmother / grandfather / sister / brother, using this plan:

1. Member of the family
2. Name
3. Age
4. Profession

Етап III. Висловлювання на текстовому рівні.

Мета: вчити учнів висловлюватися на текстовому рівні.

Приєм 1 – переказ монологу-опису родини Бенксів.

Т.: Памела Треверс хоче перевірити, наскільки уважно ти читав/ла її казкову повість “Мері Поппінс”. Describe the Banks’ family.

Приєм 2 – опис власної родини.

Т.: Памела Треверс, автор казкової повісті “Мері Поппінс”, хоче дізнатися про твою родину. Describe your family.

Фрагмент уроку з навчання діалогічного мовлення молодших школярів за темою “Wild and Domestic Animals”

Цілі:

практична – навчити учнів вести діалог-розпитування;

освітня – ознайомити учнів з творами для дітей англійського письменника Дж.Р.Кіплінга (1865-1936).

Т.: Чи чули ви про допитливе Слоненя, відважного мангуста Ріккі-Тіккі-Тавві, Кішку, яка гуляла сама по собі, про “Жабеня”-Мауглі? Так, дивились мультфільми. А хто автор усіх цих персонажів? Англійський письменник Джозеф Редьярд Кіплінг, лауреат Нобелівської премії 1907-го року. Дев’ять університетів світу обрали його почесним доктором різних наук. Почитайте його “Казки просто так!” (“От так казки!”) і “Книгу джунглів” та порівняйте їхні сюжети з мультфільмами. Уявіть собі, що Джозеф Редьярд Кіплінг прийшов до нас на урок, тема якого “Wild and domestic animals”.

Етап 0. Реплікування.

Мета: вчити учнів вживати різні види реплік.

Приєм 1 – імітативна вправа.

Teacher (Т. від імені Дж.Р.Кіплінга): Назвавши тварину, я віднесу її до диких чи домашніх тварин. Погодьтеся зі мною, якщо я маю рацію. A dog is a domestic animal.

Pls.: A dog is a domestic animal.

T.: A lion is a wild animal.

Pls.: A lion is a wild animal. Etc.

Приєм 2 – підстановча вправа.

T. (від імені Дж.Р.Кіплінга): Я назву свою улюблену тварину. My favourite animal is an elephant. Name your favourite animal.

Pls.: My favourite animal is...

Приєм 3 – вправа “відповідь – запитання”.

T. (від імені Дж.Р.Кіплінга): Спробуйте відтворити запитання, почувши на нього відповідь. A lion is yellow.

Pls.: What colour is a lion?

T.: Monkeys eat bananas.

Pls.: What do monkeys eat?

T.: They can talk.

Pls.: Who can talk?

T.: They live in Australia.

Pls.: Where do they live? Etc.

Приєм 4 – вправа “відповідь на запит інформації”.

T. (від імені Дж.Р.Кіплінга): What colour is each of these animals? (на малюнку зображені різні тварини).

What does each of these animals eat?

What can each of these animals do?

Where does each of these animals live? Etc.

Етап I. Оволодіння діалогічними єдностями (ДЄ).

Мета: вчити учнів ставити запитання і відповідати на запитання.

Приєм 1 – аудіювання мікродіалогу.

Т.: Послухайте розмову директора Космозоо професора Селезньова та його доньки Аліси з капітанами Кімом і Бураном після їх повернення з інших планет галактики.

Яку тварину зустріли капітани на Третій планеті?

Captains: How do you do, Professor?

Professor: How do you do, Captains?

Alice: How do you do, Captains?

Captains: How do you do, Alice? We have just returned from the Third Planet.

Professor: Did you see some exotic animal?

Captains: Yes. But we don't know its name.

Alice: What can this animal do?

Captains: It can count.

Alice: What's its colour?

Captains: It is violet.

Alice: What does this animal eat?

Captains: It eats fruits and vegetables.

Professor: Good! I'll fly to the Third Planet.

Captains: Good luck!

Прийом 2 – обмін репліками.

Т.: Мультфільм “Тасмниця Третьої планети” перекладають на англійську мову, щоб його змогли побачити ваші англійські ровесники. Вас запросили його озвучити. Працюйте в мікрогрупах по 4 особи: професор Селезньов (Professor), Аліса (Alice), капітани (Captains) Кім і Буран.

Етап II. Оволодіння мікродіалогом.

Мета: вчити учнів вести мікродіалог-розпитування.

Прийом 1 – аудіювання мікродіалогу.

Т.: Michael and Jane are playing a game “Guess the animal”. Вони ставлять один одному запитання, не називаючи

тварину. Хто найшвидше назве її, той виграв. А як швидко ви впізнаєте тварину?

Michael (M.): Is it a wild or a domestic animal?

Jane (J.): It's a wild animal.

M.: What's its colour?

J.: It's yellow.

M.: What does it eat?

J.: It eats meat.

M.: What head and neck does it have?

J.: It has a long hair around its neck.

M.: It's a lion.

J.: You are right. It's a king of animals.

T.: А за якими ознаками ви впізнали, що це лев? It has a long hair around its neck. Yes, it's the main lion's feature. It's a king of animals. It has a long hair around its neck. Ось і вийшла загадка про лева.

Приєм 2 – бесіда в опорі на структурно-мовленнєву схему мікродіалогу.

T.: Let's play the game "Guess the animal". Працюйте в парах: один описує тварину, другий, ставлячи запитання за схемою, намагається відгадати її назву.

Wild animal	Domestic animal	
	House pet	Farm animal
Colour		
Head and neck		
Legs		
Tail		
Food		

Етап III. Оволодіння діалогом.

Мета: вчити учнів вести діалог-розпитування.

Прийом – рольова гра.

Варіанти ролей учня 1 (P₁): директор Космозоо/космоцирку/зоомагазину.

Т.: Ти – відвідувач міжнародної експозиції „World Animals” і хочеш придбати для свого Космозоо І космоцирку/зоомагазину яку-небудь тваринку. Розпитай якомога детальніше продавця-консультанта про тваринку, яку ти хочеш придбати.

Роль учня 2 (P₂): продавець-консультант

Т.: Ти – продавець-консультант міжнародної експозиції “World Animals”. Задовольни цікавість відвідувача експозиції щодо тваринки, яку він/вона хоче придбати.

Виконайте тест

Інструкція: оберіть один із варіантів відповідей і запишіть його в бланк для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Говоріння – це...

- а) рецептивний вид мовленнєвої діяльності
- б) продуктивний вид мовленнєвої діяльності
- в) рецептивно-продуктивний вид мовленнєвої діяльності
- г) дискурсивний вид мовленнєвої діяльності.

2. Основною метою навчання діалогічного мовлення в середній школі є вміння...

- а) здійснювати усне міжкультурне спілкування в типових ситуаціях навчально-трудої, побутової та культурної сфер комунікації
- б) робити усні повідомлення
- в) інсценувати запропонований текст-діалог

- г) здійснювати драматизацію.
3. Особливістю діалогічного мовлення є ...
- а) ініціативність
  - б) емоційна забарвленість, спонтанність, двосторонній характер
  - в) реактивність і двосторонній характер
  - г) спонукання до розмови.
4. ... – усномовленнєва форма спілкування, що передбачає зв'язне і неперервне висловлювання однієї особи, яке звернене до одного або декількох слухачів, співрозмовників.
- а) Писемне мовлення
  - б) Діалогічне мовлення
  - в) Монологічне мовлення
  - г) Ситуативне мовлення.
5. Мета навчання монологічного мовлення за темою досягнута, якщо учні вміють висловлюватися...
- а) в опорі на текст-зразок
  - б) в опорі на ключові слова
  - в) без будь-якої опори
  - г) в опорі на малюнки.
6. До повної вербальної опори відноситься...
- а) структурно-мовленнєва схема
  - б) логіко-синтаксична схема
  - в) підстановча таблиця
  - г) будь-яка структурна схема.
7. До типів монологічних висловлювань належать:
- а) опис, розповідь, міркування (роздум)
  - б) есе, твір, повідомлення
  - в) переконання, розмірковування
  - г) переказ, твір, розповідь.
8. До функціональних типів діалогів відносять...

- а) дебати, дискусії, обговорення
б) коротке повідомлення, розповідь
в) діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями/думками, діалог-обговорення, дискусія
г) розмірковування, переконання.
9. Вихідною одиницею для навчання монологічного мовлення у загальноосвітній школі є...
- а) окрема фраза
б) понадфразова єдність
в) зв'язний текст
г) мовленнєвий зразок.
10. Основною метою навчання монологічного мовлення є...
- а) передача змісту прослуханого або прочитаного тексту
б) уміння здійснювати усне міжкультурне спілкування в типових ситуаціях навчально-трудої, побутової та культурної сфер комунікації
в) з'єднання окремих мовленнєвих зразків у логічній послідовності
г) усномовленнєве спілкування.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Методика навчання говоріння англійською мовою на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Особливості методики навчання англійської мови в процесі реалізації прямого методу навчання

іноземних мов на Буковині (1872–1918 рр.)».

- «Особливості методики навчання говоріння ІМ в процесі реалізації змішаного методу на Буковині (1933–1939 рр.)».
- «Методика навчання діалогічного і монологічного мовлення на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Види та форми інтерактивних технологій для навчання англійського монологічного мовлення молодших школярів».
- «Інтерактивне навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів».

Тема 6. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ ТА ПИСЬМІ

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів компетентності в читанні та письмі англійською мовою.

Завдання:

- Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів компетентності в техніці читання та письма.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- робити методичний аналіз труднощів у писемному мовленні та читанні англійських текстів;
- аналізувати прийоми і способи навчання читання та писемного мовлення на різних ступенях, а також вправи, що наводяться в різних підручниках з англійської мови, для формування навичок і вмінь читання та письма;
- використовувати ефективні способи і прийоми навчання читання англійських текстів та писемного мовлення;
- планувати і проводити фрагменти уроків з навчання читання та писемного мовлення.

Зміст теми

Загальна характеристика компетентності в техніці читання та письма. Цілі формування компетентності в техніці читання та письма в учнів початкової школи. Етапи формування компетентності в техніці читання та письма. Засоби формування компетентності в техніці читання та письма. Контроль рівня сформованості в техніці читання та письма.

Загальна характеристика компетентності в читанні та письмі. Фактори впливу на формування компетентності в читанні та письмі. Цілі формування компетентності в читанні та письмі в учнів початкової школи. Види читання та письма. Вимоги до текстів для читання. Етапи формування компетентності у читанні та письмі. Система вправ і завдання для формування компетентності в читанні та письмі. Контроль рівня сформованості компетентності в читанні та письмі.

Базова термінологія (Читання)

Антиципація/ймовірне прогнозування	<i>Anticipation/prediction/forward</i>
буквено-звукові зв'язки	<i>letter-sound correlation</i>
вміння в читанні	<i>reading skills</i>
внутрішнє промовляння	<i>inner articulation</i>
впізнавання	<i>recognition</i>
групування слів у речення	<i>grouping</i>
головні персонажі	<i>key/main characters/heroes</i>
дотекстовий етап	<i>pre-reading stage</i>
етап читання	<i>while-reading stage</i>
зміст читання	<i>plot line</i>
картки миттєвого пред'явлення	<i>flash-cards</i>

компетентність в читанні	<i>reading competence</i>
механізми читання	<i>mechanisms of reading</i>
навички читання	<i>reading sub-skills/habits</i>
оцінювання	<i>assessment</i>
післятекстовий етап	<i>post-reading stage</i>
поділ мовленнєвого потоку на дискретні одиниці	<i>segmentation/chunking</i>
сміслова здогадка	<i>guessing/infering from context</i>
сприймання	<i>perception</i>
стратегія читання	<i>reading strategy</i>
суть	<i>gist</i>
техніка читання	<i>technique of reading</i>
текстові вправи	<i>text-based activities</i>
хорове читання	<i>chorus reading</i>
читання вголос	<i>reading aloud, oral reading</i>
читання вивчаюче	<i>reading for detailed comprehension/intensive reading</i>
читання групове	<i>group reading</i>
читання домашнє	<i>home reading</i>
читання класне	<i>class reading</i>
читання з критичною оцінкою	<i>critical reading</i>
читання просунуте	<i>communicative reading/fluent</i>
читання індивідуальне	<i>individual reading</i>
читання навчальне	<i>guided reading</i>
читання ознайомлювальне	<i>reading for gist</i>
читання переглядове	<i>scanning reading</i>

читання пошепки	<i>reading in a whisper</i>
читання про себе (мовчки)	<i>silent reading/in silence</i>
читання часткове	<i>partial reading</i>

Базова термінологія (Письмо)

Академічне письмо	<i>Academic writing</i>
анотація	<i>annotation/summary/resume</i>
висновки	<i>conclusion</i>
вміння в письмі	<i>writing skills</i>
вступ	<i>introduction</i>
диктант	<i>dictation</i>
диктант з використанням малюнків	<i>picture dictation</i>
диктант усний	<i>oral dictation</i>
диктант-переклад	<i>dictation-translation</i>
другорядні речення	<i>supporting sentences</i>
друковані літери	<i>block letters, printscript</i>
есе	<i>essay</i>
записи адрес	<i>addresses</i>
записи на пам'ять	<i>reminders</i>
записки в щоденнику	<i>diaries, journals</i>
записки ділові	<i>memoranda, memos</i>
записки приватні	<i>notes</i>
заповнення бланків	<i>form completion</i>
засоби поєднання речень	<i>sentence linkers, transitions</i>
звіт	<i>progress report</i>
звіт з дослідження	<i>research report</i>
історичний принцип	<i>historical principle</i>
каліграфічні навички	<i>calligraphic habits</i>

каліграфія	<i>calligraphy</i>
ключове речення	<i>topic sentence</i>
компетентність в письмі	<i>writing competence</i>
компресія тексту, стислий переказ	<i>summarizing</i>
конспекти, нотатки	<i>notes</i>
конспектування друкованого тексту	<i>note-making</i>
конспектування тексту, що прослуховується	<i>note-taking</i>
контракт	<i>contract</i>
контроль написаного	<i>revising, editing, post-writing</i>
лист діловий	<i>business letter</i>
лист приватний	<i>letter/private/informal letter</i>
листівки вітальні	<i>postcards</i>
мовленнєвий продукт, твір	<i>composition</i>
морфологічний принцип	<i>morphological principle</i>
написання листа у відповідь на одержану інформацію	<i>letter-writing in response to information</i>
оголошення	<i>public notice, announcement</i>
орфографія	<i>spelling</i>
переказ короткий	<i>summary</i>
писемне мовлення комунікативне	<i>writing for communication</i>
писемне мовлення навчальне	<i>writing for training/writing for reinforcement</i>
писемне мовлення, орієнтоване на продукт мовленнєвої діяльності	<i>product-oriented writing, genre-based writing</i>
писемне мовлення,	<i>process-oriented writing</i>

орієнтоване на процес мовленнєвої діяльності	
письмо вільне	<i>free writing</i>
письмо кероване	<i>guided writing</i>
письмо навчальне	<i>study writing</i>
письмо особисте, персональне	<i>personal writing</i>
письмо професійне	<i>professional writing</i>
письмо соціальне (для підтримки спілкування)	<i>social writing</i>

Мовні кліше

1. Write down!	Запишіть!
2. Look at the picture and listen!	Подивись на картину і послухай!
3. Look at the picture, listen and count with others!	Подивись на картину, послухай і рахуй разом з усіма!
4. Read and answer the questions!	Читай і відповідай на запитання!
5. Read and make the dialogue!	Читайте і розіграйте діалог!
6. Tell about your class!	Розповідай про свій клас!
7. Read and show people on the pictures!	Читай і покажи людей на малюнках!
8. Let's take an interview!	Проведемо інтерв'ю!
9. Make the poster!	Зробіть постер!

10. Hang the poster on the wall!	Повісьте постер на стіну!
11. Put down the home work in your daybooks!	Запишіть домашнє завдання у ваші щоденники!
12. We have to finish.	Ми мусимо завершувати.

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Загальна характеристика компетентності в техніці читання.
  - 1.1. Цілі формування компетентності в техніці читання в учнів початкової школи.
  - 1.2. Етапи формування компетентності в техніці читання.
  - 1.3. Засоби формування компетентності в техніці читання.
  - 1.4. Контроль рівня сформованості в техніці читання.
2. Основні поняття іншомовної компетентності в читанні.
  - 2.1. Фактори впливу на формування компетентності в читанні.
  - 2.2. Цілі формування компетентності в читанні в учнів початкової школи.
  - 2.3. Види читання.
  - 2.4. Вимоги до текстів для читання.
  - 2.5. Етапи формування компетентності в читанні.
  - 2.6. Система вправ і завдання для формування компетентності в читанні.
  - 2.7. Контроль рівня сформованості компетентності в читанні.
3. Загальна характеристика компетентності в техніці письма.
  - 3.1. Цілі формування компетентності в техніці письма в

- учнів початкової школи.
- 3.2. Етапи формування компетентності в техніці письма.
  - 3.3. Вправи і завдання для формування компетентності в техніці письма.
  - 3.4. Засоби формування компетентності в техніці письма.
  - 3.5. Контроль рівня сформованості компетентності в техніці письма.
4. Загальна характеристика компетентності в письмі.
    - 4.1. Фактори впливу на формування компетентності в письмі.
    - 4.2. Цілі формування компетентності в письмі в учнів початкової школи.
    - 4.3. Типи письма.
    - 4.4. Етапи формування компетентності в письмі.
    - 4.5. Система вправ і завдання для формування компетентності в письмі.
    - 4.6. Засоби формування компетентності в письмі.
    - 4.7. Контроль рівня сформованості компетентності в письмі.

Література для опрацювання Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Буренко В. Навчання письма. Методичні поради / Валентина Буренко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – № 4. – С. 66–69.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх

навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за редакцією Ніколасові С.Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.

Додаткова

- Ампілогова Л. П. Робота з автентичними текстами / Л. П. Ампілогова, О. М. Соснова // Німецька мова в школі. – 2013. – № 12 (60). – С. 2–14.
- Беженар І. В. Заняття на тему "Мовний портфель для навчання англійського писемного мовлення" / І. В. Беженар // Іноземні мови. – 2014. – № 2(78). – С. 63–72.
- Бігич О. Б. Освітній сайт як засіб навчання молодшого школяра техніки читання англійською мовою / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2014, № 3. – С. 3–7.
- Мазунова Л. К. Письмо как методическая категория / Л. К. Мазунова // Иностр. языки в школе. – 2004. – № 6. – С. 15 – 21.
- Основи формування іншомовної комунікативної компетентності у середній загальноосвітній школі : [навч. посіб. для студентів педагогічних навчальних закладів (за спец. “Іноземна мова”) / кол. авт. під керівн. проф. Беха П. О.]. – К. : ТОВ “Вольф”, 2009. – 292 с.
- Шастова І. В. Методи навчання шестирічних школярів техніки читання англійською мовою / І. В. Шастова // Іноземні мови. – 2013. – № 1. – С. 17–23.
- Serra R. How to help young English language learners love writing / Roseli Serra // August 23, 2014. – [Electronic resource]. Access mode : <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-help-young-english-language-learners-love-writing>

- Wyse D. Synthetic phonics and the teaching of reading // British Educational Research Journal. – Volume 34, Issue 6, 2008. – P. 691–710.

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

групування слів у речення	
орфографія	
переказ короткий	
писемне мовлення комунікативне	
писемне мовлення навчальне	
писемне мовлення, орієнтоване на продукт мовленнєвої діяльності	
писемне мовлення, орієнтоване на процес мовленнєвої діяльності	
письмо вільне	
письмо кероване	
письмо навчальне	
читання переглядове	
хорове читання	
навички читання	
дотекстовий етап	
етап читання	
зміст читання	

картки миттєвого пред'явлення	
компетентність в читанні	
механізми читання	
навички читання	
оцінювання	
післятекстовий етап	
поділ мовленнєвого потоку на дискретні одиниці	
смілова здогадка	
сприймання	
стратегія читання	
суть	
техніка читання	
текстові вправи	
хорове читання	
читання вголос	
читання вивчаюче	
читання групове	
читання домашнє	
читання класне	
читання з критичною оцінкою	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англomовним еквівалентом.

Запишіть!	Put down the home work in your daybooks!
Читай і покажи людей на малюнках!	We have to finish.
Перш ніж закінчити урок, розглянемо ще кілька прикладів ...	Read and answer the questions!

Подивись на картину, послухай і рахуй разом з усіма!	Tell about your class!
Я даю вам (тобі) чіткі рекомендації.	Read and show people on the pictures!
Читай і відповідай на запитання!	Let's take an interview!
А тепер усі повторюють ці фрази (речення) за мною.	Make the poster!
Читайте і розіграйте діалог!	Hang the poster on the wall!
Доповніть (доповни) ці речення!	
Розповідай про свій клас!	
На сьогодні досить.	
Проведемо інтерв'ю!	
Наш час закінчився. На цьому зупинимось.	
Ми мусимо завершувати.	
Зробіть постер!	
Запишіть домашнє завдання в щоденники.	
Повісьте постер на стіну!	

3. *Впишіть вимоги до рівня сформованості компетентності учнів 1–4 класів у письмі.*
4. *Запишіть приклади завдань, що виконуються у процесі роботи з різними видами текстів для читання в початковій школі.*
5. *Доберіть по одному прикладу кожного виду вправ в техніці читання та письма.*
6. *Запропонуйте власні фрагменти уроків для навчання каліграфії/орфографії.*

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук за допомогою інтернет-ресурсів вправ на формування компетентності в техніці читання та в писемному мовленні та запропонуйте їх виконати учням початкової школи.
2. Підготуйте і продемонструйте вербальні й невербальні засоби для навчання техніки читання та письма в початковій школі.
3. Ознайомтеся з фрагментами уроку з навчання техніки читання та письма в початковій школі. (Фрагменти запозичено з джерела: Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.) На основі запропонованих фрагментів уроку укладіть власні фрагменти уроку з навчання читання та письма молодших школярів.

Фрагмент уроку з навчання читання

I. Етап підготовки.

Мета – вчити учнів прогнозувати основний зміст тексту за ілюстрацією, заголовком та ключовими словами.

Прийом – навчальна розмова в режимі Т – С1 (вчитель – клас).
Teacher (T.): What do you know about white bears? Look at these pictures and answer the following questions:

1. Do white bears like hot weather or cold weather?
2. Are there any trees where white bears live?

Look through the text paying your attention to the words in bold type. What is the text about?

The Polar Bear

The **polar bear** is a very big white bear. We call it the polar bear because it lives inside the Arctic Circle near the **North Pole**. There are no polar bears at the **South Pole**.

The polar bear lives in the **snow** and **ice**. At the North Pole there is only snow, ice, and water. There is not any land. You cannot see the polar bear in the snow because its coat is yellow-white. It has a very **warm coat** because the weather is cold in the north of the Arctic Circle.

This bear is three meters long, and it weighs 450 kilos. It **can stand up** on its back legs because it has very wide feet. It can use its front legs like arms. The polar bear can swim very well. It **can swim** 120 kilometers into the water. It **catches fish** and **sea animals** for food. It goes into the sea when it is **afraid**.

II. Етап власне читання.

Мета – вчити учнів читати текст із повним розумінням його змісту.

Прийом – читання тексту мовчки.

Т.: Read the text and be ready to find in it the answers to the following questions (on the blackboard):

1. Why do we call this bear the polar bear?
2. Why can't people see the polar bear very well?
3. Why does it have a warm coat?
4. How much does it weigh?
5. What does it eat?
6. Where does it go when it is afraid?

III. Етап перевірки.

Мета – перевірити розуміння кожним учнем основного змісту тексту.

Приєм 1 – відповіді учнів на передтекстові запитання.

Приєм 2 – виконання тесту множинного вибору.

T.: Circle the best ending of each sentence.

1. The polar bear lives...
  - a) at the South Pole
  - b) in warm countries
  - c) near the North Pole
  - d) on land
2. At the North Pole there is no...
  - a) ice
  - b) water
  - c) snow
  - d) land
3. You cannot see the polar bear in the snow because...
  - a) it has a yellow-white coat
  - b) it goes under the snow
  - c) it can run very fast
  - d) it goes into the water
4. The polar bear... for food.
  - a) catches land animals
  - b) looks for trees
  - c) catches sea animals and fish
  - d) looks for fruit and vegetables
5. When the polar bear is afraid, it...
  - a) goes under the snow
  - b) goes into the sea
  - c) runs away
  - d) stands up on its wide feet

Key: 1 – c, 2 – d, 3 – a, 4 – c, 5 – b.

Мета – перевірити, наскільки повно й точно кожен учень зрозумів зміст тексту.

Прийом 3 – виконання клоуз-тесту.

T.: Complete the sentences with these missing words: swim, warm, weighs, inside, ice, polar, kilos, wide, South, catches, sea, snow, North, land, afraid.

1. The polar bear lives in the _____ and _____.
2. The polar _____ is a very big white bear.
3. It goes into the sea when it is _____.
4. It has a very _____ coat because the weather is cold in the north of the Arctic Circle.
5. There are no polar bears at the _____ Pole.
6. The polar bear can _____ very well.
7. We call it the polar bear because it lives inside the Arctic Circle near the _____ Pole.
8. It _____ fish and sea animals for food.
9. This bear is three meters long, and it _____ 450 kilos.
10. It can stand up on its back legs because it has very _____ feet.

Фрагмент уроку з навчання писемного мовлення

Цілі:

практична – навчити учнів писати приватного листа;

освітня – ознайомити учнів з казкою англійського письменника Дж.Р.Кіплінга “Як був написаний перший лист?”.

Teacher (T.): Чи знаєте ви, як був написаний перший лист? “Як був написаний перший лист?” – це назва казки англійського письменника Джозефа Редьярда Кіплінга, вже відомого вам як автора “Книги джунглів”. Обов’язково прочитайте цю його казку, а також інші казки зі збірки “Казки просто так!” або “От так казки!”. А сьогодні ви навчитесь писати листа англійською мовою.

І. Етап ознайомлення з текстом-зразком листа і стандартами його побудови

Цілі:

- ознайомити учнів зі зразком тексту листа,
- проаналізувати особливості побудови листа.

Приєм 1 – аудіювання тексту листа.

Т.: Нам надійшов лист від англійської дівчинки Pat. Це – скорочене ім'я від повного імені Patricia. Спочатку я вам його прочитаю, а ви послухайте і скажіть, скільки осіб і домашніх улюбленців живе у родині Pat.

January 31, 2006

Dear boys and girls!

My name is Pat Love. I'm eleven years old and I live in London. I've got one brother. His name is Dan. Dan is twenty. He is a mechanic. He works in a garage. He likes sports and music. He can play football and the guitar.

Have you got brothers or sisters? Have you got pets? I've got two pets: a dog and a rabbit. The dog's name is Rex. The rabbit's name is Spot.

Do you collect things? I collect little dolls. I like books about music and computer games. I've got a bike and a computer. I can play computer games. What can you do?

Do you help your mummy? I do. I cook on Sundays and clean on Saturdays. And what about you?

Bye-bye for now,

Pat.

Приєм 2 – аудіювання листа в опорі на його текст.

Т.: Зараз ми разом прочитаємо листа. Я буду вголос читати, а ви, слідкуючи за його текстом, знайдіть, чим захоплюється Pat. (Кожен учень отримує текст листа).

Приєм 3 – навчальна розмова в режимі Т – СІ (вчитель – клас).

Приєм 4 – читання листа мовчки.

Т.: Запам'ятайте, що лист Pat має певну будову. Передусім це дата написання та привітання, в якому Pat звертається до всіх хлопчиків і дівчаток нашої групи. (Позначимо привітання знаком (!)). Далі лист має абзаци, кожен з яких містить певну інформацію. Завершує лист формула прощання Pat. Прочитайте перший абзац листа. Кого в ньому описує Pat? Так, себе і свого брата. Прочитайте другий абзац листа. Кого в ньому описує Pat? Так, своїх домашніх улюбленців.

Прочитайте передостанній абзац листа. Про що йдеться в ньому? Так, про захоплення Pat. Прочитайте останній абзац листа. Про що йдеться в ньому? Так, про допомогу Pat своїй мамі.

Як бачите, у своєму листі Pat використовує не лише стверджувальні (позначимо їх знаком ()), але й питальні речення (позначимо їх знаком (?)). Прочитайте листа ще раз. Скільки запитань написала Pat і про що вона хоче дізнатися? Так, шість запитань, в яких Pat хоче дізнатися про ваших братів і сестер та домашніх улюбленців, про ваші захоплення, що ви вмієте робити, про вашу допомогу вашим мамам.

Зараз ми разом напишемо план-схему листа Pat, користуючись позначками: стверджувальне речення (.), питальне речення (?), окличне речення (!). (Вчитель записує план-схему листа на дошці, учні – у зошитах).

План-схема листа

Дата написання
Місяць, число, рік

Привітання (!)

(.) Про себе та свого брата.

(?) Про братів і сестер та улюблених домашніх тварин. (.)
Про своїх домашніх улюбленців.

(?) Про захоплення. (.) Про захоплення. (?) Що ти вмієш
робити?

(?) Про твою допомогу мамі. (.) Про допомогу Pat своїй
мамі. (?) У чому ти допомагаєш мамі?

Прощання (.)

II. Етап формування вмінь побудови тексту листа.

Мета – вчити учнів репродукувати текст-зразок листа, використовуючи набуті на попередньому етапі знання про структуру листа, мовленнєві зразки, засоби міжфразового зв'язку, план-схему листа.

Прийом 1 — написання дати і привітання в опорі на зразок у листі.

Т.: Використовуючи зразок дати і привітання у листі Pat, напишіть у своєму листі дату і привітання будь-якому(ій) англійському(ій)/американському(ій) хлопчику/дівчинці. (На таблиці представлені повні і скорочені чоловічі та жіночі імена).

Прийом 2 – написання першого абзаца в опорі на його структурно- мовленнєву схему.

Т.: Використовуючи схему, яку я писатиму на дошці, напишіть про себе (1, 2) та свого(їх) брата(ів) і/чи сестру/сестер (3-9). (Вчитель на дошці пише структурно-мовленнєву схему абзаца. Для зручності сприймання кожне речення пронумеровано).

- 1) My name is ...
- 2) I'm ... years old and I live in ...
- 3) I've got...brother/sister.
- 4) His/Her name is ...
- 5)... is ...
- 6) He/She is a ...
- 7) He/She works ...
- 8) He/She likes ... and ...
- 9) He/She can .. and ....

Прийом 3 – написання другого абзаца в опорі на його структурно-мовленнєву схему.

Т.: Використовуючи схему, яку я писатиму на дошці, запитайте в листі про братів і сестер свого(єї) друга/подруги (1), його/її улюблених домашніх тварин (2). Якщо у вас є домашні улюбленці, перерахуйте їх (3) та назвіть їхні імена (4, 5). (Вчитель на дошці пише структурно-мовленнєву схему абзаца, в якому кожне речення пронумеровано).

1) Have you got... or ...? 2) Have you got pets?

3) I've got... pet(s): a ... and a... 4) The ...'s name is ... 5) The ...'s name is ...

Приєм 4 – написання передостаннього абзаца в опорі на його структурно-мовленнєву схему.

Т.: Використовуючи схему, яку я писатиму на дошці, запитайте в листі, чи колекціонує що-небудь ваш(а) друг/подруга (1). Напишіть, що колекціонуйте ви (2), що вам подобається робити (3), що у вас є (4), і що ви вмієте робити (5). Поцікавтесь, що ваш(а) друг/подруга вміє робити (6). (Вчитель на дошці пише структурно-мовленнєву схему абзаца, в якому кожне речення пронумеровано).

1) Do you collect things? 2) I collect... 3) I like ... and

...

4) I've got a ... and a ... 5) I can ... 6) What can you do?

Приєм 5 – написання останнього абзаца в опорі на його структурно-мовленнєву схему.

Т.: Використовуючи схему, яку я писатиму на дошці, запитайте в листі, чи допомагає ваш(а) друг/подруга своїм батькам (1), як це робите ви (2, 3). Поцікавтесь, що він/вона робить (4). (Вчитель на дошці пише структурно-мовленнєву схему абзаца, в якому кожне речення пронумеровано).

- 1) Do you help your...? 2) I do. 3) I... on ... and ...on ...
- 4) And what about you?

Прийом 6 – написання формули прощання в опорі на зразок у листі.

Т.: Використовуючи зразок формули прощання Pat, попрощайтеся в листі зі своїм(єю) англійським(ою)/американським(ою) другом/подругою.

III. Етап розвитку вмінь написання тексту листа.

Мета – вчити учнів самостійно створювати текст листа.

Т.: Вашим домашнім завданням буде написання листа-відповіді Pat. (Вчитель роздає кожному учневі пам'ятку про написання листа-відповіді Pat і пояснює алгоритм роботи з пам'яткою).

Привітання

Почни з написання привітання Pat, обравши один із його зразків: Hello, Pat! Hi, Pat! Dear Pat!

Основна частина листа

I абзац. Напиши Pat, 1) як тебе звати, 2) скільки тобі років і 3) в якому місті ти живеш.

II абзац. Pat цікавиться, чи є в тебе брат(и) чи сестра(и). Напиши їй 1) про свого(ю) брата/сестру: 2) як його/її звати, 3) скільки йому/їй років, 4) ким він/вона й 5) де працює, 6) що йому/їй подобається і 7) що він/вона вміє робити.

III абзац. Pat також цікавить, 1) чи є в тебе домашні улюбленці. Напиши, скільки їх і які це тваринки/птахи і 2) як їх/його звати.

IV абзац. Напиши Pat, 1) чи колекціонуєш ти що-небудь, 2) що любиш і 3) вмієш робити.

V абзац. Pat також хоче знати, чи 1) допомагаєш ти мамі/татові. Напиши, 2) що конкретно ти

VI абзац. А про що ти хочеш запитати в Pat?

Прощання

Заверши листа словами прощання з Pat, обравши один із даних зразків: Goodbye. Bye-bye. So long. Bye for now.

Виконайте тест

Інструкція: *оберіть один із варіантів відповідей і запишіть його в бланк для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.**

1. Оволодіння технікою читання є однією з цілей навчання іноземної мови...

- а) на початковому ступені
- б) на середньому ступені
- в) на старшому ступені
- г) в профільній школі.

2. Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 75% змісту, є...

- а) вивчаючим
- б) переглядовим/вибірковим
- в) ознайомлювальним
- г) курсорним.

3. Мовленнєвою вправою у навчанні писемного мовлення є...

- а) написання листа зарубіжному другові
- б) розширення висловлювання
- в) складання плану у формі запитань
- г) складання схеми доповіді.

4. При навчанні переглядового читання ефективною вправою є...

- а) переказ тексту
  - б) визначення основної думки тексту
  - в) письмовий переклад тексту
  - г) письмовий переказ тексту.
5. Характерним для початкового ступеня навчання письма є...
- а) формування графічних та орфографічних навичок
  - б) розвиток писемного мовлення як засобу навчання усного мовлення
  - в) розвиток писемного мовлення як засобу самостійної роботи учнів над мовою
  - г) розвиток писемного діалогічного і монологічного мовлення.
6. У процесі навчання читання учні початкової школи повинні...
- а) уміти читати окремі слова, словосполучення, речення і короткі тексти з дотриманням орфоепічних норм
  - б) розуміти нескладні автентичні тексти, які містять незначну кількість незнайомих слів
  - в) визначати головні смислові частини тексту і формулювати до них заголовки
  - г) уміти читати окремі слова і словосполучення.
7. Яка із вправ навчає техніки письма?
- а) виписування антонімів із запропонованого списку слів
  - б) списування слів з підкресленням буквосполучення, що передає звук [ei]
  - в) написання прикметників у вищому ступені
  - г) списування вірша в зошит.
8. Головним компонентом техніки читання є...
- а) знання вимог програми до техніки читання
  - б) здогадка про значення слова
  - в) швидкість зорового сприймання графічних комплексів і

правильне їх озвучування

г) компенсаторне вміння.

9. Навички написання слів у відповідності до правил використання письмових знаків у кожному конкретному слові називаються...

а) орфографічними

б) графічними

в) каліграфічними

г) лексикографічними.

10. Здатність людини до сприймання і коректного артикуляційного та інтонаційного декодування графічних знаків і письмових повідомлень, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та мовної усвідомленості називається...

а) компетентність у техніці письма

б) компетентність у техніці читання

в) компетентність у техніці говоріння

г) компетентність у техніці аудіювання.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Особливості методики навчання іншомовного читання у процесі реалізації прямого методу навчання іноземних мов на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Особливості методики навчання іншомовного письма у процесі реалізації прямого методу навчання іноземних мов на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Методика навчання письма англійською мовою на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Особливості методики навчання іншомовного читання у процесі реалізації змішаного методу на Буковині (перша половина ХХ ст.)».
- «Реалізація комунікативного підходу до тестового контролю іншомовної комунікативної компетентності в читанні молодших школярів».
- «Організація контролю іншомовної комунікативної компетентності в читанні художньої літератури в учнів початкових класів».
- «Навчання писемного спілкування учнів початкової школи».
- «Використання технічних засобів у навчанні письма учнів початкової школи».

Тема 7. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для викладання англійської мови в початковій школі.

Завдання:

- Ознайомтеся з методичними основами навчання англійської мови учнів початкової школи.
- Вивчіть термінологію і мовні кліше з проблеми.

Навчіться:

- враховувати психофізіологічні особливості учнів;
- адаптувати навчальні матеріали до рівня володіння учнями англійською мовою;
- добирати прийоми формування англійської комунікативної компетентності учнів, адекватні етапу навчання;
- організовувати проектну роботу з англійської мови;
- реалізовувати проблемне навчання англійської мови.

Зміст теми

Планування навчального процесу з іноземних мов і культур. Організаційні форми навчання ІМ. Вимоги до уроку ІМ. Аналіз уроку з англійської мови. Індивідуалізація процесу

формування іншомовної комунікативної компетентності.
Позакласна робота з англійської мови.

Базова термінологія

Активність учнів	<i>Pupils' activity</i>
аналіз уроку	<i>lesson evaluation</i>
взаємовідвідування занять та аналіз	<i>peer observation and evaluation</i>
виправлення помилок	<i>error correction</i>
вирази класного вжитку англійською мовою	<i>classroom English</i>
виставлення оцінок	<i>marking/grading</i>
вправи комунікативні	<i>communicative activities</i>
вправи підготовчі/тренувальні	<i>practice activities</i>
групова робота	<i>group work</i>
дисципліна/поведінка учнів	<i>student discipline/behavior</i>
домашнє завдання	<i>homework</i>
допоміжні засоби навчання	<i>teaching aids</i>
етап уроку	<i>lesson stage</i>
завдання	<i>objectives</i>
заключна частина	<i>closure/end</i>
зворотний зв'язок	<i>feedback</i>
зміст	<i>content</i>
індивідуальна робота	<i>individualized learning/solo work</i>
індивідуальні заняття	<i>one-to-one instruction</i>
картка з опорами	<i>cue card</i>
керування навчальною діяльністю	<i>classroom management</i>
мовлення вчителя	<i>teacher's talk</i>

мовлення учня	<i>pupil's talk</i>
обладнання	<i>materials and equipment</i>
організаційні форми	<i>classroom organization/grouping/arrangement</i>
основна частина	<i>body</i>
оцінка	<i>mark/grade</i>
парна робота (працюйте у парах)	<i>pair work</i>
перевірка	<i>checking, check</i>
план уроку	<i>lesson plan/outline</i>
подача/презентація	<i>presentation</i>
самоаналіз	<i>self-evaluation</i>
самооцінка	<i>self-assessment</i>
самостійна робота	<i>independent learning</i>
фронтальна робота	<i>plenary/whole class work</i>
хід уроку	<i>procedure(s)</i>
цілі	<i>goals/aims</i>

Мовні кліше

1. Show at the picture, what you are talking about!	Покажи на малюнку/зображенні, про що ти розповідаєш!
2. We are going to listen to the record.	Ми будемо слухати запис.
3. Speak right into the microphone!	Говори прямо в мікрофон!
4. Press the button!	Натисни на кнопку!

5. Listen attentively and speak correctly during the pauses!	Слухай уважно і говори правильно під час пауз!
6. Look for the sentences with the new words!	Шукай у тексті речення з новими словами.
7. Highlight the following expressions!	Помітьте наступні вирази!
8. Learn the words and expressions!	Вивчіть слова і вирази!
9. We are going to watch the film.	Ми будемо дивитися фільм.
10. Reproduce my pronunciation!/Repeat after me!	Імітуйте/точно відтворюйте мою вимову!/Повторюйте за мною!

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

1. Планування навчального процесу з ІМіК.
2. Організаційні форми навчання англійської мови.
3. Вимоги до уроку англійської мови.
4. Аналіз уроку з англійської мови.
5. Методика організації позакласної роботи з англійської мови.

Література для опрацювання Базова

- Конспект і презентація лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і

лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

- Практикум з іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г.Є. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 2016. – 402 с.

Додаткова

- Про основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України, 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http : //osvita.ua/doc/files/news/245/24565/Orientir.rar](http://osvita.ua/doc/files/news/245/24565/Orientir.rar).
- Роман С. В. Планування та аналіз навчального процесу з іноземної мови у початковій школі / С. В. Роман. – Горлівка : ГДПНМ, 2003. – 108 с.
- Managing very young learners. – [Electronic resource]. Access mode: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/managing-very-young-learners>.

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Підберіть англійський еквівалент до українського терміна.

мовлення вчителя	
зворотний зв'язок	
Обладнання	
етап уроку	
заклучна частина	

мовлення учня	
основна частина	
план уроку	
самоаналіз	
хід уроку	

2. З'єднайте лінією україномовні кліше з англomовним еквівалентом.

Вчіть слова і вирази!	Show at the picture, what you are talking about!
Ще раз! Спочатку! Спробуй ще раз!	We are going to listen to the record.
Хто хоче починати!	Speak right into the microphone!
Покажи на малюнку/зображенні, про що ти розповідасш!	Press the button!
Виходь(те), будь ласка, на клас!	Listen attentively and speak correctly during the pauses!
Ми будемо слухати запис.	Look for the sentences with the new words!
Ми мусимо завершувати.	Highlight the following expressions!
Ми будемо дивитися фільм.	Learn the words and expressions!
Твоя відповідь коливається між трійкою і четвіркою.	We are going to watch the film.
Імітуйте/ точно відтворіть мою вимову! / Повторіть за мною!	Reproduce my pronunciation! / Repeat after me!

Дуже добре, у твоїй роботі немає помилок. Ти робиш успіхи. Ти старанний учень.	
Помітьте наступні вирази.	
На цьому ми завершили.	
Слухай уважно і говори правильно під час пауз!	
Не крутись!	
Говори прямо в мікрофон!	
Шукай у тексті речення з новими словами!	
Ти заважаєш іншим.	
Натисни на кнопку!	

3. Розробіть і представте план-конспект уроку з англійської мови для початкової школи. Підготуйтеся до захисту вашого плану-конспекту.

4. Розробіть і представте план-конспект уроку позакласної роботи з англійської мови для 1–4 класів. Підготуйтеся до захисту вашого плану-конспекту.

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть самостійний пошук інформації про методику формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової школи.
2. Здійсніть самостійний пошук інформації про формування навчально-стратегічної компетентності в учнів початкової школи.

Виконайте тест

Інструкція: *Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою*

відповідь з ключем*.

1. Формулювання практичної мети доцільно починати словами...

а) “Ознайомити...”, “Навчити — Вчити...”, “Систематизувати ...”, “Контролювати...”

б) «Виховувати почуття любові до рідного краю», «Формувати позитивні риси характеру: працьовитість і акуратність при виконанні завдань»

в) «Розвивати фонематичний / інтонаційний слух», «Формувати почуття патріотизму»

г) «Формувати критичне ставлення до вчинків людей», «Виховувати почуття толерантності до представників інших мов і культур».

2. Основна частина уроку включає такі компоненти...

а) пояснення плану уроку, виконання вправ

б) організація класу до активної роботи на уроці та створення іншомовної атмосфери з метою переведення учнів на іншомовну мовленнєву діяльність

в) презентація нового матеріалу, тренування учнів у вживанні цього матеріалу в мовленні, практика в оволодінні мовленнєвою діяльністю, систематизація/узагальнення вивченого та контроль знань, мовленнєвих навичок і вмінь, інших компонентів ІКК

г) пояснення мовного матеріалу.

3. Головна функція мовленнєвої зарядки...

а) організувати увагу учнів

б) ввести учнів у іншомовне середовище

в) поставити завдання уроку

г) розпочати урок.

4. Зміст уроку визначається...

а) індивідуальним планом

б) тематичним планом

в) навчальним планом

г) річним планом.

5. Визначаючи практичні цілі конкретного уроку, вчитель може поставити...
- а) одну головну мету і, наприклад, дві супутні
  - б) лише дві головні мети
  - в) необмежену кількість цілей
  - г) 4 завдання.
6. Учитель-початківець повинен скласти ... план-конспект
- а) короткий
  - б) розгорнутий
  - в) напіврозгорнутий
  - г) може не скласти план-конспект уроку.
7. Початок уроку виконує важливі функції...
- а) організацію класу до активної роботи на уроці та створення іншомовної атмосфери з метою переведення учнів на іншомовну мовленнєву діяльність
  - б) презентація нового матеріалу, тренування учнів у вживанні цього матеріалу в мовленні, практика в оволодінні мовленнєвою діяльністю
  - в) підсумовується те, чого було досягнуто, дається завдання додому
  - г) контроль мовленнєвих навичок учнів, розвиток мовних вмінь.
8. Освітня мета передбачає...
- а) прилучення учнів до культури країни-носія мови
  - б) розвиток психофізіологічних вікових особливостей учнів
  - в) використання виховних можливостей навчального матеріалу та спеціальних прийомів роботи з ним
  - г) розвивати комунікативні здібності.
9. Розвивальну мету доцільно формулювати у такий спосіб...
- а) формувати критичне ставлення до вчинків людей

- б) розвивати інтерес до вивчення ІМ
в) розвивати імітативні здібності
г) формувати мовні і мовленнєві здібності.
10. Учні початкової школи характеризуються...
- а) високим рівнем імітативних здібностей
б) сталістю уваги
в) зростанням самосвідомості, прагненням до самостійності
г) розвитком довільної уваги.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*Див. розділ «Ключі до тестів».

Індивідуальні завдання

Підготуйте реферат на тему:

- «Розвиток методики навчання англійської мови на Буковині (1872–1918 рр.)».
- «Методика навчання англійської мови на Буковині (1918–1939 рр.)».
- «Методичні засади професійної підготовки вчителя англійської мови на Буковині (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)».
- «Процес формування методичної компетентності вчителя іноземної мови початкової школи».
- «Індивідуальні форми позакласної роботи з молодшими школярами».

Додаток А

TEDDY'S BIRTHDAY PARTY

(план-конспект уроку за підручником з англійської мови

О. Карп'юк 1-й клас)

(укладач – Т. П. Мелешко, учитель англійської мови,
Чернігівська обл.)

Мета:

Практична: узагальнити лексичний матеріал з тем «Іграшки», «Числівники», «Кольори»; практикувати учнів у вживанні структури «He is 4. I am 6 (7)». Удосконалювати навички вживання структури «I've got a car».

Розвивальна: розвивати довготривалу пам'ять, уяву, здатність до імітації.

Виховна: виховувати повагу до однокласників та культуру спілкування.

Обладнання: іграшки, малюнки, мультимедійний проектор, аудіо додаток до підручника, кольорові олівці, підручник.

Хід уроку

I. Початок уроку

1. Привітання.

Teacher. Good morning, children.

Pupils. Good morning, teacher.

2. Лексична зарядка.

Teacher. Dear children! Today we have a guest. It's a bear. His name is Teddy. (Сьогодні до нас у гості прийшов ведмедик. Його звать Тедді.) It's his birthday today. He is inviting all of you. (У нього сьогодні день народження. Він всіх вас запрошує.) Але спочатку він хоче познайомитися з вами.

Teddy. Hello, my name is Teddy. I am fine. And what is your name? How are you?

Children. My name is Lisa. I am OK. (Діти називають своє ім'я та розповідають як у них справи.)

II. Основна частина уроку

1. Автоматизація дій учнів у застосуванні вивчених лексичних одиниць.

Teacher. Щоб іти на день народження, нам потрібно підготуватись. По-перше, нам необхідно приготувати...подарунок (*a present*).

(Учні повторюють назви іграшок за малюнками або на слайді (*a car, a bear, a lion, a doll, a ball, a rabbit, a train, a plane, a soldier*).

Pupil 1. It's a car.

Pupil 2. It's a bear.

Pupil 3. It's a lion...

Teacher. А зараз давайте підемо до магазину і купимо подарунки для нашого іменинника. (Діти йдуть до умовного магазину і вибирають подарунки.)

Pupil 1. I've got a doll.

Pupil 2. I've got a plane.

Pupil 3. I've got a ball.

Pupil 4. I've got a rabbit...

Teacher. А зараз ми підготуємо ведмедика...торт (*a cake*).

Нам потрібно буде визначити скільки років ведмедика, тож давайте повторимо числівники.

(Учні називають числівники від одного до десяти за малюнками або слайдом).

Pupil 1. It's 4.

Pupil 2. It's 6.

Pupil 3. It's 2.

**Фізкультхвилинка на мелодію
«Танцюючі каченята».**

One and two and three and four,
We are dancing on the floor
We are dancing on the floor.
(clap, clap, clap,clap)
Five, six and seven, eight
We can dance and we can play
We can dance and we can play
(clap, clap, clap,clap).

Teacher. Щоб торт був гарним, нам прийдеться використати різні кольори. Тож спочатку давайте повторимо їхні назви.

(Учні називають вивчені кольори blue, red, green, yellow, pink, black, brown.)

Pupil 1. It's blue.

Pupil 2. It's green.

Pupil 3. It's pink.

Pupil 4. It's white...

(Учні розфарбовують торти та представляють їх, називаючи які кольори вони використали. It's pink. It's red.)

Teacher. А зараз давайте приготуємо ведмедика вітальну листівку.

(Учитель роздає шаблони листівки і учні оформляють та розфарбовують її на свій смак.)

Teacher. Подарунок, листівку та торт приготували, час заспівати пісню.

(Учні виконують пісню "Happy Birthday to you" (В. 4, с. 61 РВ).)

Happy Birthday to you,
Happy Birthday to you,
Happy Birthday to you, dear Teddy,
Happy Birthday to you

2. Практикування учнів у вживанні граматичної структури.

Teacher. А зараз подивіться на торт і дайте відповідь:
How old is Teddy?

Pupil 1. He is four.

Teacher. How old are you?

(Учні називають свій вік ведмедика.)

Pupil 1. I am 6.

Pupil 2. I am 7.

Pupil 3. I'm 6.

Teacher. Thank you very much, dear children.

(Ведмедик дуже вдячний вам за подарунки і хоче вас пригостити цукерками.)

III. Підсумки уроку. (Учні діляться враженнями про урок)

Teacher. The lesson is over. See you next time, children.

Children. See you teacher.

2. Домашнє завдання.

Додаток Б

MEET MY FAMILY

(план-конспект уроку за підручником з англійської мови

мови

О. Карп'юк 2-й клас)

(укладач – О. М. Павліченко)

Мета:

Практична: повторити й активізувати лексичний матеріал теми; ознайомити з новими ЛО і закріпити їх уживання в усному мовленні. Навчати вживати структуру «This is...».

Розвивальна: розвивати навички аудіювання, читання, усного (діалогічного та монологічного) мовлення; увагу, пам'ять, мовленнєву реакцію;

Виховна: виховувати любов та повагу до батьків.

Обладнання: підручник, робочий зошит, картки для вивчення нових ЛО, програвач компакт-дисків.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

I. Початок уроку. Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення.

1. Привітання.

T.: Stand up, please! Good morning!

Ps.: Good morning!

T.: How are you?

Ps.: Fine, thank you.

T.: Sit down, please.

2. Повідомлення теми та мети уроку.

T.: Сьогодні ми будемо вчитись розповідати про членів наших родин. Ми пригадаємо, як вони називаються англійською мовою, вивчимо нові слова, будемо грати в ігри та розігрувати нові діалоги. Також ви продовжите

вчитись читати й писати.

Let's start our lesson.

3. Обговорення результатів контрольної роботи.

Учитель підводить підсумки контрольної роботи: повідомляє, які завдання були виконані успішно, які – неправильно, пояснює складні моменти, відповідає на запитання учнів.

4. Уведення в іншомовну атмосферу.

Гра «Продовж».

Клас поділяється на дві команди. Члени однієї з них називають перший рядок (або два рядки) будь-якого вірша чи пісні з вивчених раніше. Члени другої команди мають розповісти цей вірш чи проспівати пісню. Потім вони дають завдання першій команді. Якщо учні з однієї команди не можуть пригадати вірш чи пісню, це мають зробити суперники. За кожну правильну відповідь надається один бал. Перемагає команда, яка набере більше балів.

II. Основна частина уроку.

1. Тренування у вимові звуків.

T.: Зараз ми з вами потренуємось правильно вимовляти англійські звуки. Повторюйте за мною. Repeat after me:

[i] — big, sit, is, Tim;

[a] — mother, brother, mummy;

[f] — father, family, fox;

[e] — bag, dad, apple, daddy.

2. Подання та відпрацювання нового лексичного матеріалу.

1) Учитель кріпить на дошку картки із зображенням членів родини та називає їх англійською мовою: *mother, father, sister, brother*. Учні повторюють два-три рази.

2) Гра «Yes/No!».

Учитель показує учням по одній картці і вимовляє відповідні й невідповідні слова. Почувши правильне слово, учні мають сказати «Yes!», а неправильне – «No!».

Наприклад, учитель показує малюнок із зображенням жінки.

T.: Sister.

Ps.: No!

T.: Brother.

Ps.: No!

T.: Mother.

Ps.: Yes!

3. Вивчення пісні. Впр. 1 (с. 22).

Учитель пропонує учням подивитись на малюнки до вправи.

T.: Кого ви бачите на малюнках? Як ви думаєте, про кого розповідають діти? Насправді діти співають пісеньку про свою сім'ю. Давайте вивчимо її.

Спочатку учитель пропонує учням прослухати пісню, потім читає її текст та перекладає рідною мовою. Далі він читає по рядку, учні повторюють. Потім клас співає пісню хором у супроводі аудіозапису.

4. Розвиток умінь мовлення.

1) Впр. 2 (с. 22).

а) Бесіда з учнями.

T.: Подивіться на малюнки до вправи. Кого ви бачите? Як ви вважаєте, що роблять діти та дорослі? Правильно, хлопчик знайомить свою подругу зі своїми батьками. Послухайте та повторіть. Listen and repeat.

Учитель вимовляє фрази, подані у вправі. Учні повторюють по два-три рази та намагаються перекласти рідною мовою. Учитель допомагає за потреби.

б) Учитель пропонує учням у групах по четверо по черзі

виходити до дошки і розігрувати подібний полілог, розподіливши ролі і допомагаючи у разі необхідності.

2) Впр. 3 (с. 23).

а) Бесіда з учнями.

T.: Подивіться на малюнки до вправи. Look at the pictures of exercise 3. Кого ви бачите? Давайте навчимося розповідати про свою родину.

Учитель говорить речення, показуючи на людей, зображених на фотографії, учні повторюють два-три рази.

T.: Meet my family. This is my mother. This is my father. This is my sister. This is my brother. I love my family.

Після цього учні по черзі розповідають про родину за поданою схемою.

б) Учні по черзі виходять до дошки й розповідають про свої родини, використовуючи малюнки. Учитель допомагає за потреби.

5. Фізкультхвилинка.

Учитель пояснює, що його команди мають виконувати ті, до кого він звертається: хлопчики, якщо він каже слово *boys*, або дівчатка, якщо він каже слово *girls*.

Наприклад:

T.: Stand up, boys!

Хлопчики виконують команду.

T.: Turn around, girls!

Дівчатка виконують команду.

T.: Clap your hands, boys!

Хлопчики виконують команду.

T.: Jump, girls!

Дівчатка виконують команду.

6. Навчання читання. Впр. 4 (с. 23).

Перед початком виконання завдання учитель звертає увагу учнів на буквосполучення *th* та правила його вимови.

Потім він читає слова та речення вправи по два-три рази, учні повторюють і перекладають речення рідною мовою. Потім діти читають слова й речення самостійно ланцюжком. Учитель контролює правильність вимови слів.

7. Письмо. Впр. 5 (с. 23).

Учні самостійно письмово виконують вправу. Учитель підходить до кожного учня та контролює правильність і охайність написання слів.

III. Заключний етап уроку

1. Домашнє завдання.

- 1) РЗ, впр. 1 (с. 16) (усно), 2, 3 (с. 17) (письмово).
- 2) Принести фотографії своїх родин та друзів.

2. Підведення підсумків уроку.

Заклучна бесіда з учнями.

T.: Чи сподобався вам урок? Які завдання вам сподобались більше за все? Чого ви сьогодні навчилися?

Додаток В

ДНІ ТИЖНЯ. УЛЮБЛЕНІ ПРЕДМЕТИ

(план-конспект уроку за підручником з англійської мови О. Д. Карп'юк,

І семестр, 3-й клас, тема «Шкільне життя»)

(Укладач О. І. Шевченко, Дніпропетровська обл.)

Unit 3, 3-й урок.

Мета:

Освітня: повторити й активізувати лексику учнів із теми, удосконалювати усі види мовлення в учнів читання, письмо, аудіювання та говоріння, познайомити з граматичною структурою “He / She likes ...” та закріпити на практиці вживання граматичного матеріалу.

Розвивальна: розвивати в учнів мовлення, логічне мислення пам'ять, увагу та пізнавальну діяльність учнів; формувати вміння працювати індивідуально, колективно, в парах.

Виховна: виховувати інтерес до вивчення іноземної мови, до навчання в цілому; вчити учнів бути уважними, організованими та активними.

Обладнання: дошка, індивідуальні картки.

Лексичний матеріал: дні тижня, шкільні предмети, граматичний матеріал, утворення речень у the Present Simple Tense; структура “He / She likes”.

Тип уроку: комбінований урок

ХІД УРОКУ

1. Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення

Організаційний момент: *Привітання*

Teacher. Good morning, children! I am glad to see you!

Teacher. How are you?

Мовленнєва розминка

Teacher. Look at the window. What a nice day today! Let's

describe the weather today.

Pupil 1. The weather is bad / fine.

Pupil 2. It is cloudy / sunny / cold / warm / windy / frosty.

Pupil 3. The sky is blue / grey.

Pupil 4. The sun is shining / not shining today.

Pupil 5. The wind is blowing / not blowing.

Pupil 6. There are / There aren't clouds.

Pupil 7. The ground is covered with leaves / snow.

Бесіда з учнями

Teacher. Do you like to go to school?

Teacher. What subjects have you got at school?

Teacher. What is your favourite lesson?

2. Основна частина

Повідомлення теми та мети уроку

Teacher. Today we are going to speak about days of the week and school subjects. You will read, write, guess riddles and, of course, we'll play a game.

Актуалізація опорних знань

Повторення назв шкільних предметів

Teacher. I have prepared some riddles. Listen and guess school subjects.

1. It is a lesson where you can jump, run and play with a ball.
2. It is a lesson where you can paint or draw pictures.
3. You read, write, describe pictures, sing songs and play games at this lesson.
4. It is a lesson where you study numbers, do sums and solve different problems.
5. It is a lesson where you can make things.

Повторення дієслів з теми (індивідуальні картки)

Teacher. Let's repeat the words. Connect verbs with translations.

Key: sing – співати, run – бігати, count – рахувати, read – читати, write – писати, jump – стрибати, play – грати, dance – танцювати, draw – малювати.

Teacher. Complete the sentences using the verbs from the previous exercise. (*Індивідуальні картки*)

We _____ at Music.

We _____ at Maths.

We _____ at Reading.

We _____ at Art.

We _____ at Sport.

We _____ at Ukrainian.

Вивчення нового матеріалу

Запис на дошці

Every day, every day

Little Tommy likes to play.

Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday

Thursday, Friday, Saturday.

Teacher. Look at this poem.

Запис на дошці

I		He	
You		She	
We		It	
They			

Закріплення нового матеріалу

Робота з дошкою

Teacher. Match pronouns with verbs.

Key: They - like, I - like, He - likes. It - likes, You - like. She - likes. We - like.

Фізкул ьтхвилиика

We go on Sunday.

We jump on Monday.

We draw on Tuesday.
We swim on Wednesday.
We write on Thursday.
We dance on Friday.
And we run on Saturday.

Робота з підручником

Teacher. Let's read the text. Exercise 1, p. 52.

Teacher. Answer the questions:

1. Is Vicky a school girl? Yes, she is.
2. What lessons does she like? She likes ...
3. What is her favourite lesson? Her favourite ...
4. What is her favourite day? Her favourite ...

Робота в парах

Teacher. Ask each other the questions and answer them.

For example: What lesson do you like?

I like Reading.

What lesson does your friend like?

He / She likes English.

Робота в зошитах

Аудіювання "Bill's favourite lesson"

Bill studies in the third form. He is a schoolboy. He goes to school five days a week. He likes Reading and Art. His favourite lesson is Art. He paints pictures at this lesson. Bill has got Art on Wednesday. It is his favourite day.

True or False

1. Bill studies in the first form. (**F**)
2. He is a baby. (**F**)
3. His favourite lesson is Art. (**T**)
4. He runs and jumps at Art. (**F**)
5. Bill has got Art on Friday. (**F**)
6. His favourite day is Wednesday. (**T**)

Дидактична гра «Коло».

Умови гри: дві команди – два кола. Учні в колі.

Pupil 1. I like to run and jump at Sport.

Pupil 2. He / She likes to run and jump at Sport.

Pupil 3. I like to count at Maths.

Pupil 4. He / She likes to count at Maths.

Ведучий посеред кола (сильний учень) виправляє помилки. Яка команда допустить найменшу кількість помилок, та і виграла.

3. Заключна частина. Підбиття підсумків

Teacher. Thank you boys and girls. You are very clever and active, and you know a lot. Let's summarize our lesson. Look at the blackboard

I can	I know
read days of the week	days of the week
read and write school Subjects	school subjects
answer the questions	how to say about my favourite lesson

Рефлексія

Teacher. На парті в кожного з вас лежать аркуші паперу, а на дошці ви бачите три смайлики: веселий, сумний та байдужий. Намалюйте, будь ласка, той, який відповідає вашому настрою після сьогоднішнього уроку.

Домашнє завдання

Teacher. Write the letter about your friend's favourite lessons and days of the week.

Teacher. The lesson is over.

Додаток Г

Englishmen's home
(план-конспект уроку за підручником з англійської
МОВИ

О. Карп'юк "English 4")

(Укладач М. О. Климчук, Чернівецька обл.)

Тема уроку: Englishmen's home (Побутові прилади).

Мета: повторити та закріпити лексику до теми «Меблі»;
навчити лексики до теми «Побутові прилади»;
вчити дітей діалогічному мовленню з опорою на зразок;
розвивати навички аудіювання;
закріпити вживання прийменників місця;
навчити складати речення з структурою there is/there are;
виховувати в дітей відповідальність за збереження електроенергії, води; виховувати дбайливе ставлення до оточуючих предметів.

Обладнання: касета з піснею "Hockey-Cockey"; картки-слова «прийменники місця»; малюнки різних кімнат; касета до підручника О. Карп'юк "English 4"; ігровий набір «Кімната + меблі» (з журналу «Граємо в англійську» №3/2004); таблиця зі словами there is/there are; малюнок сходів та картки-слова upstairs, downstairs; набір літер для "Spelling game".

ХІД УРОКУ

1. Музичне привітання

Teacher

Good morning.

Good morning.

How are you?

How are you?

Pupils. We're fine. Thank you.

Pupils

Good morning.

Good morning.

How are you?

How are you?

Teacher. I'm fine. Thank you.

2. Повідомлення теми та мети уроку

Teacher. Today at the lesson we'll review the names of the pieces of furniture? Speak about things which help us with the housework. We'll also discuss ways of saving energy and resources.

3. Введення в іншомовну атмосферу

Do you live in a house or in a flat?

Is your house big?

How many rooms are there in your house?

What are they?

(На дошці розміщені малюнки сходів та малюнки кімнат нагорі та внизу. Закріплюю з дітьми поняття upstairs/downstairs).

What is there upstairs? What rooms are there downstairs?

What furniture can you see in these rooms?

Teacher. Let's revise the names of pieces of furniture and play the game "Word clap".

(Учні відбивають ритм, спочатку повільно, потім швидше. Тричі плескають по парті, четвертий раз у долоні. З кожним четвертим плеском називають якийсь предмет меблів).

Teacher. Now let's play the spelling game "Camera".

You can see the pictures and the words. You've got a camera in your eyes. Let's take a picture of the first word. (*Учні закривають очі, я міняю місцями літери. Завдання учнів – правильно записати слово із даних літер.*) Something is wrong with the word. Who can correct it? (*Учні за бажанням підходять до дошки та виправляють слово.*)

4. Монологічне мовлення

Teacher. I wonder what kinds of rooms you have got. Let's describe your room. But first let's review the prepositions. Take your book and the pencil. Now follow the commands.

- Put your pen behind the book;
- Move your pen around the book;
- Put your pen in the corner of your desk;
- Put your pen in the middle of your desk;
- Put your pen between the book and the copybook.

Now we're going to read silently and do the *commands*. (*Учні мовчки читають слова з прийменниками і кладуть ручку там, де потрібно.*)

Teacher. Now look at the blackboard. Here you can see the beginning of the sentence. (*На дошці висить таблиця з виразами there is/there are*). Tell me please, what is there in your room (*монологічні висловлювання учнів*).

5. Аудіювання

(*Роздаю учням ігрові набори: кімнату та паперові меблі. Діти повинні слухати інструкцію та правильно розставити меблі.*)

You've got a room. And you've bought a set of new furniture. Let's listen to the designer's advice and put the furniture into correct place. (*Інструкції вчителя довільні.*)

(*E. g. Put a chair near the window, put a sofa next to the chair etc.*)

6. Фізкультхвилинка

Teacher. You've done a great job and you're tired. Let's have a rest and dance "The Hockey-Cockey".

Teacher. OK. Now tell me, please, do you help your mother? What do you do about the house? (*За допомогою малюнків діти складають речення*).

Pupil 1. I do the ironing... I water the flowers...

Teacher. But to help the mother better we need some useful things. You've got them at home.

7. Введення нового лексичного матеріалу.

Робота з підручником

- Listen and repeat (ст. 43, учні повторюють слова за касетою та розглядають малюнки). Iron, cooker, washing machine, microwave oven, vacuum cleaner, dishwasher, switch on/off, turn on/off;

- Опрацювання вимови хором та індивідуально, щоб закріпили слабкі учні;

- Опрацювання читання слів за картками;

- Вправа "Read and match" (учні поєднують малюнок зі словом та навпаки). Учні нагороджуються заохочувальними «смайликами»;

- Вправа 1 з робочого зошита. Учні дивляться на малюнки та називають предмет. Number 1 is ...

Teacher. Для того, щоб все це працювало, що нам потрібно зробити? Ввімкнути. Let's practice the words "switch on/switch off". It's easy because you can read these words on and off while using the calculator. (*Показую на вимикачі, учні повторюють за мною. Потім жестами показую вираз turn on/off. Діти повторюють жести та слова*).

Teacher. Let's have a look into your book page 44 and read which appliances we can switch on/ off and which ones do

we turn on/off? (*Учні вибирають ті прилади, які ми можемо turn on/off*). Let's practice. (*Я називаю прилад, а діти відповідне слово*).

The washing machine, the microwave oven, the dishwasher, the computer, the TV, the vacuum cleaner, the radio, the light, the tape-recorder, the gas, the water.

Teacher. Now look at the picture on page 44 once again and tell me, what should we do with the window? (*Close the window*). Door?

Pupils. Close the door.

Teacher. Fridge?

Pupils. Close the fridge.

(*If there is extra time the pupils can play the game "Be economical" p. 45.*)

8. Підсумок уроку

(*Оцінювання проводиться на основі зібраних дітьми «смайликів» протягом уроку*).

Домашнє завдання. Вивчити нову лексику. Написати по 2 рядочки нових слів.

Додаток Д

GREAT BRITAIN QUIZ

Сценарій позакласного заходу

(укладач – О. Л. Марчук, учитель англійської мови
Хмельницька обл.)

Мета:

практична: закріпити та активізувати в усному мовленні вживання лексики з теми «Велика Британія. Лондон»; удосконалювати навички аудіювання; поглибити знання учнів про Англію та визначні місця Лондона;

розвивальна: розвивати інтелектуальну та емоційну сфери особистості учнів, їхні пізнавальні інтереси;

виховна: виховувати почуття причетності до світової історії та культури, почуття поваги до пам'яток культури й потребу в пізнанні світової культури.

Обладнання: малюнки із зображенням прапорів Великої Британії, США, Канади, Австралії та Нової Зеландії; фотографії Англії, Лондона, річки Темзи, Тауерського мосту, Лондонського Тауера, Біг Вена, Вестмінстерського Абатства, собору св. Павла, Ріджентс-Парку та метро; картинки із зображенням чисел для британських грошей; магнітофон; касета з піснею “Five Currant Buns”.

ХІД СВЯТА

Teacher. Hello, everyone. We start our Great Britain Quiz. You know that Great Britain is the short name of the country. Who knows its full name?

Pupil 1. The full name is the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

Teacher. Tell us, please, how many parts does it consist of?

Pupil 2. It consists of four parts.

Teacher. What are they?

Pupil 3. They are England, Scotland, Wales and Northern Ireland.

Teacher. What other English-speaking countries do you know?

Pupil 4. I know the USA, Canada, Australia and New Zealand.

Teacher. Now you can see the flags of these five English-speaking countries and your task is to find the flag of Great Britain.

One pupil comes up and chooses the necessary flag.

Pupil 5. Here it is.

Teacher. What colours are there on it?

Pupil 6. There are white, red and blue.

Teacher. Do you know what language the people in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland speak?

Pupil 7. Of course, I know. They speak English.

Teacher. Well, if we speak of Great Britain, we should also speak of its capital. So, what is the capital of Great Britain?

Pupil 8. London is the capital of Great Britain.

Teacher. Would you like to tell a few words about London? Who wants?

Pupil 9. London is the capital of Britain. It is one of the most interesting places in the world. About eight million people live here. There is a big river in London – the Thames. There are many bridges over the river. Tower Bridge is the most famous. It is more than 100 years old.

Pupil 10. There are many places of interest in London. From Tower Bridge you can see the Tower of London. It is a museum now. There are hundreds of interesting collections in it. There is a famous clock in London called Big Ben.

Pupil 11. You can see splendid churches in the city. Westminster Abbey is one of the oldest royal churches. St. Paul's Cathedral is the most wonderful classical church in Britain.

Pupil 12. London's parks and gardens are really beautiful. In Regent's Park there is the Zoo. It is one of the biggest and most famous zoos in the world.

Pupil 13. There are about 10 thousand streets in London with a lot of shops and cafes, cinemas and theatres, galleries and museums. Big red buses run up and down the streets. The oldest metro in the world, called Tube, is here in London, too.

Teacher. So, you've told us about London. Let's see what you remember. How many people live in London?

Pupil 14. About eight million people live here.

Teacher. What is the name of the main river in the capital?

Pupil 15. Its name is the Thames.

Teacher. Do you know the name of the most famous bridge over the Thames?

Pupil 16. Yes, I do. This is Tower Bridge.

Teacher. Is the Tower of London a museum or a church now?

Pupil 17. It is a museum now.

Teacher. Can you name the famous clock in London?

Pupil 18. Yes, I can. It is Big Ben.

Teacher. What is one of the oldest royal churches in the city?

Pupil 19. It's Westminster Abbey.

Teacher. What is the most wonderful classical church in Britain?

Pupil 20. It is St. Paul's Cathedral.

Teacher. Where is the London Zoo, one of the biggest and most famous zoos in the world?

Pupil 21. The London Zoo is in Regent's Park.

Teacher. What is the oldest underground in the world called?

Pupil 22. It's called Tube.

Teacher. Well, I see you know England, its capital and the places of interest in London. What about British money? Look, I've got some papers with numbers on them. Let's imagine these are British money. Your task is to choose the correct papers for pence and pounds because some of them are extra. So, who wants to come here and to choose the papers for British pence?

One pupil comes up and chooses the necessary papers.

Pupil 23. I want.

Teacher. Now who wants to choose the papers for British pounds?

One pupil comes up and chooses the necessary papers.

Pupil 24. May I?

Teacher. OK. You really know everything about England so let's sing our funny song about the currant bun for one penny.

All the children sing the "Five Currant Buns" song.

Five currant buns
Five currant buns in a baker's shop,
Round and fat with sugar on the top.
Along came a boy with a penny one day
Bought a currant bun and took it away.
Four currant buns...
Three currant buns...
Two currant buns...
One currant bun in a baker's shop.
Round and fat with sugar on the top.
Along came a boy with a penny one day,
Bought the currant bun and took it away.

Teacher. Let's sum up our results. The winner of the Great Britain Quiz is ... Congratulations! Come here and take your diplomas. Thanks everyone for the participation and good luck.

Додаток Е

ПОДОРОЖ КАЗКОВИМИ КРАЇНАМИ

Сценарій позакласного заходу

(укладач – Г. Ю. Клеймьонова, Донецька обл.)

(Захід для учнів 3 класу, що має на меті узагальнення та повторення знань, отриманих протягом року)

Мета:

практична: актуалізувати лексичний та граматичний матеріал, що був вивчений протягом навчального року; формувати комунікативні вміння в говорінні та аудіюванні;

розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, уяву;

виховна: виховувати в дітях зацікавленість до вивчення англійської мови, досягти максимальної творчої самореалізації кожного учня, стимулювати прагнення до здобуття знань.

Обладнання: святково прикрашений зал; магнітофон, аудіозаписи.

Хід уроку

Teacher. Hello, my dear children.

Hello, boys and girls.

Hello, dear guests. I'm very glad to see you in my magic forest.

Do you know me? I'm a Fairy.

We all live in different countries. For example, you live in Ukraine. Ukraine is your native country. But there are lots of other countries in the world.

Do you know other countries?

Pupil 1. Yes, I do. I know France. My name is Alice. I'm from France.

Pupil 2. Yes, I do. I know England. My name is Bill. I'm from England.

Pupil 3. Yes, I do. I know Germany. My name is Hans. I'm from Germany.

Pupil 4. Yes, I do. I know Greece. My name is Kosta. I'm from Greece.

Pupil 5. Yes, I do. I know Spain. My name is Stella. I'm from Spain.

Teacher. Thank you, children, well done. There are lots of other countries and we can make a trip there. We can travel there by plane, or by train, or by car, but today we'll have an unusual trip. Look! I have a wand and if I wave it, we'll arrive to different fairy-tale countries.

So, let's go to the first fairy-tale country.

(Cinderella, her two sisters and her stepmother appear on the stage.)

Stepmother. Cinderella! Cinderella! Where are you? What are you doing?

Cinderella. I'm cooking dinner, mother.

Sister 1. It's my birthday tomorrow. I want to have a cake for my birthday! A big delicious cake! I always have cakes for my birthday.

Cinderella. Yes, sister. I'm just making a very big and nice cake for you.

(Here comes a herald.)

Herald. Listen to me, everybody!

There is a great ball in the king's palace today. All the girls of our kingdom are invited to the palace.

Sister 1, Sister 2. *(they are very glad and imagine that are present on the ball).*

I'm dancing.

I'm singing.

I'm playing.

I'm jumping.

Cinderella. Mother, may I go too?

Stepmother. No, you may not. You have no beautiful dresses.

Stay at home. Clean the bedrooms, the kitchen and the living-room. Feed the hens, the ducks and the geese. Count the eggs. And then go to bed.

And you, my sweethearts, are you ready to go?

Sister 2. Yes, mother. Look, I have a nice blue dress.

Sister 1. And I have a beautiful pink dress. We are so happy!

(All of them leave the stage but Cinderella. She sits down on the chair and begins crying.)

Cinderella. Oh, what'll I do? I want to go to the king's palace too!

Teacher. Don't cry, Cinderella. I'll help you. Go to my magic room and you'll see what'll happen.

(Cinderella leaves the stage too. While she is changing her bad clothes the children are singing all together one of the songs they've learnt during the school year.)

I can't walk
I can't talk
I can't swim
It's not my dream
I can't talk
I can't walk
Oh, no

I can't run
This is fun
I can't sing
Everything
I can't talk
I can't walk
Oh, no

OR

I can walk

I can talk
I can swim
It's my dream
I can talk
I can walk
Oh, yes

I can run
This is fun
I can sing
Everything
I can talk
I can walk
Oh, yes

(Cinderella comes back on the stage. She's wearing a beautiful dress.)

Teacher. Oh, you are so pretty now. Go to the king's palace and have fun.

(The Prince, the two sisters and the stepmother appear on the stage again.)

Stepmother. Oh, come on, my girls. Let's have fun, let's dance, let's sing. Prince will see how pretty you are.

(The two sisters sing a song "Witches, Witches".)

(Then all the children sing a song "The Wheels of the Bus")

The wheels of the bus go round and round,
Round and round, round and round.
The wheels of the bus go round and round,
All around the town.

(Pupils imitate the movements of the wheels with their arms bent.)

The people on the bus stand up, sit down,
Stand up, sit down, stand up, sit down.

The people on the bus stand up, sit down,
All around the town.

(Pupils stand up and sit down.)

The engine of the bus goes broom-broom-broom,
Broom-broom-broom, broom-broom-broom.
The engine of the bus goes broom-broom-broom,
All around the town.

(Pupils imitate the sounds of the engine of the bus.)

The driver of the bus goes pee-pee-pee,
Pee-pee-pee, pee-pee-pee.
The driver of the bus goes pee-pee-pee,
All around the town.

(Pupils show how the driver signals.)

Prince. I've been looking at you for a long time.

What is your name, girl?

Cinderella. My name is Cinderella.

Prince. What do you like doing?

Cinderella. I like singing, dancing, reading books and watching cartoons. And you?

Prince. And I like riding a bike, playing football, but I like dancing too. Let's dance together.

(All the children sing an action song Hokey Pokey.)

You put your right foot in,
You put your right foot out,
You put your right foot in
And you shake it all about.
You do your hokey pokey
And you turn yourself around,
That what is all about.

(Left foot

Right arm

Left arm

Right elbow

Left elbow

Head

Right hip

Left hip

Front side

Back side)

And now we can recite some rhymes. They may be any rhymes. We've chosen "The Days of the Week" to recite it all together. And then all the kids who have a desire to recite any other rhymes do it.

(All the characters leave the stage.)

Teacher. And now, my dear children, let's continue our magic trip. I'm waving my wand and..., now we are in another fairy tale. Look.

(Snow White appears on the stage.)

Snow White. Oh, I've lost my way! Where am I? I see a house. But I don't know who lives here. And I'll help these people. I'll make a dinner for them. What can we see on the kitchen table?

(She shows the pictures with fruit and vegetables.

Children say what they see on them.)

Snow White. But where are the hosts?

(Seven Dwarfs appear on the stage. They are dressed as sportsmen and hold some sport equipment in their hands.)

Snow White. Hello. Who are you?

Dwarf 1. We are sportsmen, we like sport. Look. I like football. I can play football very well.

Dwarf 2. I like volleyball. I can play volleyball very well.

Dwarf 3. I like basketball. I can play basketball very well.

Dwarf 4. I like tennis. I can play tennis very well.

Dwarf 5. I like table tennis. I can play table tennis very well.

Dwarf 6. I like cricket. I can play cricket very well.

Dwarf 7. I like chess. I can play chess very well.

Snow White. Oh, how funny! Look, there are lots of children here. All of them like going in for sport. Let's play games together!

(All the children play a sports game with dwarfs.)

Dwarf 1. I can hop like a rabbit.

Dwarf 2. I can jump like a frog.

Dwarf 3. I can fly like a bird.

Dwarf 4. I can run like a fox.

Dwarf 5. I can walk like a duck.

Dwarf 6. I can swim like a fish.

Dwarf 7. And be still as good children.

Then we play with a ball: Eatable – Not eatable,
Hurry to answer. Let's sing a song "My toys".

I have I have many toys.

I have I have many toys.

I have I have many toys.

But, but, but!

My pretty doll

Is very small

I like my pretty little doll. (2)

I have I have a big ball.

I have I have a small horse.

I have I have a long train.

But, but, but.

My pretty doll

Is very small

I like my pretty little doll (2)

Teacher. My dear children! We've had a very good time today.
Do you agree?

Our magic trip is over. Let's sing a final song.

If you're happy ...

Ключі до тестів

Тема 1. Методика навчання іноземних мов і культур (ІМіК) як наука

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
в	а	в	б	а	а	б	а	б	б

Тема 2. Система навчання ІМ у початковій школі

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
в	б	а	а	в	а	а	г	а	г

Тема 3. Методика формування фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
а	б	б	а	в	б	г	в	б	а

Тема 4. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
в	б	а	а	в	в	а	а	а	а

Тема 5. Методика формування іншомовної компетентності в говорінні

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
б	а	б	в	в	в	в	в	в	б

Тема 6. Методика формування іншомовної компетентності у читанні та письмі

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
а	в	а	б	а	а	б	в	а	б

Тема 7. Організація і забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності у початковій школі

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
а	в	б	б	а	б	а	а	б	а

Навчальне видання
**ПРАКТИКУМ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Навчальний посібник

Укладачі: Б. І. Лабінська, О. Я. Гоменюк, О. М. Тумак